Informe de diagnosi

L'afectació de la covid-19 al sector de les cures de la demarcació de Girona

El paper de l'administració i de l'economia social i solidària

Octubre 2020

economia social
Ateneu Cooperatiu Terres Gironines

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

MINISTERIO DE TRABAJO Y ECONOMÍA SOCIAL
SERVICIO PÚBLICO DE EMPLEO ESTATAL
SEPE
SERVEI PÚBLIC D'OCUPACIÓ ESTATAL

ilabso
RECERCA SOCIAL

avancem
SANTA CLARA

Índex de continguts

1. Introducció....3
2. Resum de dades i conclusions principals....4
3. Metodologia....8
4. Exposició i anàlisi de resultats....10
4.1 Caracterització de les organitzacions i serveis....10
4.2 Afectació a l'activitat i a les finances....15
4.3 Materials de protecció....22
4.4 Aspectes laborals....27
4.5 Formació, participació i futur....40
4.6 Valoració de la resposta institucional a la crisi....45
5. Conclusions....51
5.1 En relació a les organitzacions del sector i l'ESS....51
5.2 En relació a les administracions i les polítiques públiques....53
6. Annexos....57
Estructura de l'enquesta....57

1. Introducció

Aquest informe analitza l'afectació de la situació derivada de la covid-19 en el sector de les cures de la demarcació de Girona, tot distingint entre diferents tipus d'empreses proveïdores de cures i ressaltant el paper que ha tingut l'administració pública en la seva resposta a la crisi.

En el marc de les accions de l'Ateneu dins l'àmbit de Diagnosi, aquest treball es fixa en el sector de les cures per la seva rellevància social, especialment davant l'emergència sanitària, així com també per les especificitats i vulnerabilitat potencial tant de les persones receptores de cures com de les pròpies persones prestadores. En aquest sentit, dins l'àmbit de les cures, en aquest treball ens centrem en els serveis relacionats amb l'assistència domiciliària i residencial dirigida a persones grans i dependents.

El treball es basa en la informació quantitativa extreta d'una enquesta online autoadministrada i la informació qualitativa obtinguda a través d'onze entrevistes, quatre de les quals dirigides a personal directriu de les organitzacions proveïdores de cures, i set dirigides a personal treballador de diverses organitzacions proveïdores de cures. El treball de camp s'ha realitzat conjuntament amb l'entitat agrupada de l'Ateneu Cooperatiu, Avancem Santa Clara.

L'estructura del treball és la següent. Després d'aquesta breu introducció, el segon apartat resumeix les principals dades resultants de l'enquesta i les conclusions a les quals s'arribarà. El tercer apartat esbossa la metodologia utilitzada per a la realització del treball, combinant mètodes quantitatius i mètodes qualitatius. L'apartat número quatre conforma el gruix del treball, i s'hi analitzen els resultats de l'enquesta, conjuntament amb la informació complementària provinent de les entrevistes. Aquest apartat de subdivideix en diversos blocs, que són les principals dimensions de recerca que han guiat tant l'enquesta com les entrevistes. Finalment, l'apartat cinquè conté les principals conclusions del treball. Així mateix, a l'apartat de conclusions es pot consultar l'estructura de l'enquesta realitzada.

2. Resum de dades i conclusions principals

En aquest resum destaquem algunes de les dades més rellevants de l'enquesta, en els mateixos blocs temàtics que desenvoluparem més endavant amb la informació provinent de les entrevistes. Així mateix, al final fem un apunt sobre les conclusions principals que se'n deriven.

ORGANITZACIONS, SERVEIS I ACTIVITAT

- De les 20 respostes obtingudes, 11 corresponen a organitzacions de l'economia social, 6 a organitzacions de l'economia mercantil, i 3 a organitzacions del sector púbic. Les organitzacions de l'ESS tenen, en general, una mida més gran

- En general, s'efectuen més serveis d'atenció domiciliària (SAD) que no d'assistència en residència. Els serveis domiciliaris prestats directament a clients privats són els més recurrents, tant entre les organitzacions de l'ESS com entre les de l'economia mercantil

- Els serveis SAD i els serveis a particulars han patit aturades temporals en la major part dels casos. Pel que fa als serveis a les residències geriàtriques, en canvi, no s'han vist afectats ni per aturades ni per cancel·lacions ni per ampliacions, si bé també han vist molt alterada la seva manera de funcionar

- 16 de les 20 organitzacions han vist baixar la seva facturació. Més de la meitat de les organitzacions preveuen que tindran problemes de tresoreria aviat, i 4 ja els tenen actualment. En aquest sentit, les empreses de l'economia mercantil tenen una afectació més gran

MATERIALS DE PROTECCIÓ

- Una mica més de la meitat de les organitzacions ja disposaven de material de protecció (mascaretes, bates, etc.) amb els nivells de seguretat establerts durant l'estat d'alarma abans de la declaració del mateix. Les entitats de l'ESS han estat més previngudes: gairebé tres quartes parts del total d'aquestes disposaven de material de més seguretat, mentre que un terç de les organitzacions mercantils o del sector públic en disposaven
- 12 de les 20 organitzacions s'han trobat amb problemes de subministrament que els han alterat el treball. En aquest cas, les diferències entre tipus d'organització són inexistents

- Davant la falta temporal de subministrament, les organitzacions han pres diverses mesures, entre les que destaquen l'adquisició d'equipaments alternatius, encara que fossin menys segurs

ASPECTES LABORALS

- 14 de les 20 organitzacions han tingut necessitat de fer noves contractacions durant el període de l'estat d'alarma. Proporcionalment, aquesta necessitat és més manifesta entre les entitats de l'ESS. Majoritàriament, les noves contractacions s'han hagut de fer per substituir temporalment les baixes laborals
- 4 entitats de l'economia social han aplicat un ERTO per força major, 2 han aplicat vacances forçades i una ha reduït la jornada laboral però mantenint tota la plantilla. En el cas del sector públic, una organització ha aplicat vacances forçades. En el cas de les empreses de l'economia mercantil, cap d'elles no ha aplicat cap de les anteriors mesures
- La meitat de les organitzacions ha recorregut a la finalització de contractes d'obra i servei de personal perquè els serveis han quedat aturats o cancel·lats. Si segmentem per tipus d'organització, les dades mostren que l'afectació ha estat molt major entre les empreses de l'economia social i solidària
- Tres quartes parts de les empreses s'han vist en la necessitat d'adequar la jornada laboral de persones treballadores per cures a persones dependents (gent gran, nens, persones amb necessitats especials). Entre les organitzacions que s'han trobat en aquesta situació, les 4 empreses de l'economia mercantil en aquesta situació han mantingut el 100% del sou a les cuidadores, mentre que en el cas de l'economia social i solidària ho han fet 5 de les 8 entitats en aquesta situació
- 7 de les 11 empreses de l'economia social tenen pla d'igualtat, mentre que 1 de les 6 empreses de l'economia mercantil el té. Seguint en clau de gènere, una quarta part de les organitzacions no tenen a cap persona home entre els cuidadors que fan atenció directa a les persones, mentre que la resta d'organitzacions tenen entre un 1% i un 10%. La feminització del treball de cures a les empreses del sector és preponderant en tots els tipus d'organització
- Tres quartes parts de les organitzacions compten amb la meitat o menys de persones migrades (no nascudes a Espanya). Les empreses de l'economia social compten, proporcionalment, amb més persones migrades a les seves plantilles
- Pràcticament la meitat de les empreses ESS han pres alguna mesura de suport en relació a les persones migrades, mentre que només una de les 6 empreses mercantils ho ha fet. En relació a les mesures empreses per lluitar contra el treball irregular en el sector, només algunes empreses de l'economia social asseguren haver implementat alguna acció

FORMACIÓ, PARTICIPACIÓ i FUTUR

- El 90% de les organitzacions demanen com a formació mínima als seus cuidadors/es el certificat de professionalitat de nivell 2

- En relació a les hores (a càrrec de l'empresa) que les organitzacions dediquen a la formació dels cuidadors/es, de mitjana les empreses de l'economia social hi destinen 45 hores anuals, les de l'economia mercantil 35, i les del sector públic 20
- 16 de les 20 organitzacions creuen que ara estan preparades per afrontar un rebrot del coronavirus, sense diferències destacables per tipus d'organització
- Quant als principals reptes en cas d'un nou episodi de la covid-19, allò que més destacat són la gestió de les persones i les càrregues de treball, així com la protecció sanitària

VALORACIÓ DE LA RESPOSTA INSTITUCIONAL A LA CRISI

- Dotze de les vint organitzacions consideren que l'administració pública no ha estat proactiva a l'hora de prendre mesures. Entre les organitzacions de l'ESS, 9 de 11 consideren que l'administració tampoc no ha tingut en compte criteris socials a l'hora de contractar o licitar
- En general, les mesures considerades més útils que haurien de prendre les administracions per encarar el període post-crisi són les subvencions específiques i les millores normatives i de reglamentació del sector

CONCLUSIONS

<u>Conclusions en relació a les organitzacions del sector i l'ESS</u>

- Els resultats de la recerca posen de manifest que totes les organitzacions proveïdores de cures s'han vist fortament afectades per la crisi sanitària, indistintament de la seva fórmula jurídica. L'afectació ha estat múltiple, a nivell econòmic, laboral i de salut comunitària.
- Els resultats de l'enquesta mostren, però, les empreses de l'economia social més sensibles als aspectes d'inclusió social, gènere i formació. Pel que fa a l'afectació específica de la crisi sanitària, l'ESS ha estat més previnguda en termes dels materials de protecció (bates, guants, mascaretes, etc.)
- Quan segmentem els resultats economicolaborals, la resposta és menys concloent. Percentualment, la baixada de la facturació ha afectat una mica més les empreses de l'economia social i solidària, però en canvi, aquestes han manifestat menys problemes de tresoreria en el curt termini. Això no obstant, les empreses de l'ESS s'han vist empeses a prendre més mesures d'ajust laboral (ERTOS, finalització de contractes d'obra i servei) que no pas les empreses mercantils. Com s'ha apuntat, això es pot deure possiblement als efectes de l'aturada d'activitat en les plantilles de personal més dimensionades de les organitzacions de l'ESS.

Conclusions en relació a les administracions i les polítiques públiques

- Hi ha una percepció compartida entre les organitzacions de l'ESS i de l'EM que l'administració pública no va ser proactiva a l'hora de prendre mesures de suport a les empreses del sector

- Més enllà de la gestió de la crisi, hi ha un consens generalitzat que la pandèmia ha posat al descobert els problemes estructurals que el sector de les cures arrossega des de fa anys (retribucions baixes, dèficits formatius, alta rotació, poc reconeixement i visibilitat social, etc.)

- Les mesures més recurrents que s'han proposat per pal·liar aquesta situació giren entorn aspectes econòmics i normatius, que segons l'àmbit competencial recauen en diversos nivells de l'administració pública:

    - De les mesures en l'àmbit local, destaquem
        - Preu de les licitacions i contractes públics
        - Inclusió de criteris socials a les licitacions i contractes públics
        - Plans i programes específics en l'àmbit de les cures

    - De les mesures en l'àmbit supralocal, destaquem
        - Marc laboral i de reglamentació col·lectiva
        - Marc legal i de reconeixement de drets

    - Pel que fa a altres mesures de caràcter més heterodox, destaquem:
        - Suport a la formació professional i periòdica
        - Sensibilització ciutadana i visibilitat del sector
        - Coordinació institucional

3. Metodologia

L'objectiu d'aquest informe és valorar l'afectació de situació derivada de la covid-19 en el sector de les cures de la demarcació de Girona, tot distingint entre diferents tipus d'empreses proveïdores de cures i ressaltant el paper que ha tingut l'administració pública en la seva resposta a la crisi.

Dins l'àmbit de les cures, en aquest treball ens centrem en diversos serveis relacionats amb l'assistència domiciliària i residencial dirigida a persones grans i dependents. El treball es basa en la informació quantitativa extreta d'una **enquesta online autoadministrada** i la informació qualitativa obtinguda a través d' **11 entrevistes**, quatre de les quals dirigides a personal directriu de les organitzacions proveïdores de cures, i set dirigides a personal treballador de diverses organitzacions proveïdores de cures. El treball de camp s'ha realitzat conjuntament amb l'entitat agrupada de l'Ateneu Cooperatiu, Avancem Santa Clara.

En primer lloc, s'ha fet una recerca de les organitzacions proveïdores de cures a la demarcació. Com a base per a delimitar l'univers d'organitzacions, s'ha utilitzat el Registre d'Entitats, Serveis i Establiments de Serveis Socials (RESES) de la Generalitat de Catalunya[1]. El registre comptabilitza 57 organitzacions titulars de serveis d'ajuda a domicili, entre els quals també s'hi inclouen algunes organitzacions que ofereixen serveis residencials. S'ha intentat el contacte amb totes aquestes organitzacions a través de la cerca online i trucades telefòniques amb l'objectiu d'obtenir un correu electrònic vàlid a efectes de poder enviar l'enquesta. En total, s'han pogut registrar 42 emails vàlids als quals s'ha enviat l'enquesta. A través de diversos recordatoris telemàtics i telefònics, s'han aconseguit 20 respostes vàlides. L'estructura de l'enquesta es pot consultar en l'annex d'aquest treball. Els resultats obtinguts s'han segmentat en funció del tipus d'organització: entitats i empreses de l'economia social i solidària (ESS), empreses de l'economia mercantil (EM) i organismes del sector públic (SP). Als efectes de l'objecte de l'estudi, l'èmfasi comparatiu s'ha fet entre les empreses de l'ESS i les de l'EM.

Amb els resultats de l'enquesta, i amb l'objectiu d'aclarir i/o aprofundir en alguns aspectes que se'n deriven, s'han realitzat també 11 entrevistes semiestructurades. Quatre d'aquestes entrevistes s'han realitzat a personal directiu de les organitzacions proveïdores de cures, dues de les quals són entitats de l'economia social, una empresa mercantil i una organització del sector públic. Així mateix, s'han entrevistat set persones treballadores de diverses organitzacions proveïdores de cures, amb la voluntat de tenir un punt de vista complementari, especialment en els aspectes laborals. D'aquestes 7 persones, quatre treballaven en empreses de l'ESS, dues en empreses mercantils i una en una empresa del sector públic.

1- Consulta en data 06/05/2020 a: https://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/serveis_socials/entitats_serveis_i_equipaments_socials/cercador_entitats_serveis_i_establiments_socials/cercador-dentitats-serveis-i-establiments-de-serveis-socials/

Les entrevistes s'han enregistrat en àudio o videoconferència per a ús i tractament interns quan hi ha hagut consentiment de la persona entrevistada. Dels resultats de les entrevistes, s'ha optat per incloure'n els aspectes rellevants al llarg del treball en forma de complements explicatius i, en alguns casos, amb algunes cites rellevants, especialment per complementar les dades de l'enquesta. En les entrevistes al personal directiu s'ha fet especial èmfasi en el paper de l'administració i les polítiques públiques de suport que necessiten per enfortir el sector. En les entrevistes al personal treballador s'ha posat l'accent en les condicions laborals i la interacció amb l'empresa. Totes aquestes aportacions qualitatives han estat de gran ajut a l'hora confeccionar les conclusions del treball.

4. Exposició i anàlisi de resultats

4.1 Caracterització de les organitzacions i serveis

De les 20 respostes obtingudes a l'enquesta, 11 corresponen a entitats de l'economia social i solidària (ESS), 6 provenen de l'economia mercantil (EM), i 3 representen organitzacions del sector públic (SP).

D'entre les organitzacions de l'ESS, 5 són cooperatives, 4 són fundacions i una és associació. Per la seva banda, entre les empreses de l'economia mercantil, hi ha 5 organitzacions que responen a la forma de societat limitada i una que respon a la forma de societat civil. Finalment, les 3 organitzacions que representen entitats del sector públic són d'àmbit supramunicipal.

Figura 1. Nombre i percentatge d'organitzacions que responen l'enquesta segons tipus (N=20)

Tipus organització	Freqüència	Percentatge
Economia Social i Solidària (ESS)	11	55%
Mercantil (EM)	6	30%
Sector públic (SP)	3	15%
Total	20	100%

Font: Elaboració pròpia

Pel que fa al tipus de servei, distingim, primerament, en dos grans grups: els serveis d'assistència domiciliària (SAD) i els serveis d'assistència en residència geriàtrica. Entres els serveis SAD, diferenciem les empreses que presten serveis per externalització de les administracions púbiques, les que els presten a través de subcontractació d'empreses privades, i les que els presten directament a clients privats, és a dir, a particulars (persones físiques). D'altra banda, entre els serveis d'assistència en residència geriàtrica, distingim les empreses que presten serveis en residències de

les administracions públiques, les que els presten en residències privades, i les que compten amb una residència de titularitat pròpia.

Hem de tenir en compte que la majoria d'organitzacions (13 de les 20) presten més d'un tipus de servei. En aquest sentit, el quadre següent resumeix els serveis prestats per cada tipus d'organització:

Figura 2. Tipus de servei segons tipus d'organització (N=20)

	Serveis SAD			Serveis residencials		
	de les AAPP	sub-contractació d'empreses privades	prestats directament a persones físiques	assistència en resid. de les AAPP	assistència en resid. privada	assistència en resid. pròpia
ESS	**4** 40%	**2** 20%	**8** 72,7%	**2** 20%	**3** 30%	**2** 20%
Mercantil	**1** 16,7%	**2** 33,3%	**4** 66,7%	**2** 33,3%	**3** 50%	**2** 33,3%
Altres	**2** 66,7%	**0** 0%	**0** 0%	**1** 33,3%	**1** 33,3%	**0** 0%

Font: Elaboració pròpia

A grans trets, podem observar que s'efectuen més serveis de tipus SAD que no d'assistència en residència. Així mateix, els serveis domiciliaris prestats directament a clients privats són els més recurrents tant entre les organitzacions de l'ESS com entre les de l'EM. Entre les organitzacions de l'ESS el segon servei més prestat és el SAD per a administracions públiques, mentre que per a les organitzacions de l'EM, el segon servei més prestat són els serveis d'assistència en residències geriàtriques privades.

Pel que fa a la mida de les organitzacions, veiem com la meitat d'elles tenen entre 11 i 50 treballadors, amb 4 organitzacions per sota d'aquesta xifra i 6 organitzacions per sobre. Les

organitzacions de l'ESS que han respost l'enquesta tenen, en general, una mida més gran. Entre elles no n'hi ha cap d'entre 2 i 5 persones treballadores, i en canvi n'hi ha 3 d'entre 51 i 250 treballadores, i una de més de 250 treballadores. Per la seva banda, les empreses de l'economia mercantil que han contestat l'enquesta són més petites. No n'hi ha cap de més de 250 persones treballadores i només una d'entre 51 i 250 persones treballadores.

Com s'ha apuntat anteriorment, aquest factor de la mida de les organitzacions pot ser determinant en el resultat de les respostes, per la seva incidència en els aspectes laborals, productius, organitzatius o de gestió, entre altres.

Figura 3. Nombre d'organitzacions segons mida de l'organització i forma jurídica (N=20)

	ESS	Mercantil	Sector Públic	Total
Entre 2 i 5 persones treballadores				
N	0	1	0	**1**
Column(%)	0.00%	16.67%	0.00%	**5%**
Entre 6 i 10 persones treballadores				
N	1	2	0	**3**
Column(%)	9.09%	33.33%	0.00%	**15%**
Entre 11 i 50 persones treballadores				
N	6	2	2	**10**
Column(%)	54.54%	33.33%	66.66%	**50%**
Entre 51 i 250 persones treballadores				
N	3	1	0	**4**
Column(%)	27.27%	16.66%	0.00%	**20%**
Més de 250 persones treballadores				
N	1	0	1	**2**
Column(%)	9.09%	0.000%	33.33%	**10%**
Total				
N	11	6	3	20
Column(%)	55%	30%	15%	100%

Font: Elaboració pròpia

Quant a l'àmbit territorial d'actuació, la major part d'organitzacions actuen a la demarcació de Girona, si bé n'hi ha 4 que tenen Catalunya com el seu àmbit territorial. D'entre aquestes darreres, tres són entitats de l'ESS i una és una empresa del sector públic, mentre que no n'hi ha cap de l'economia mercantil. D'altra banda, no hi ha cap organització que presti aquests serveis també en l'àmbit estatal ni internacional.

Figura 4. Àmbit territorial d'actuació segons tipus d'organització (N=20)

	ESS	Mercantil	Sector Públic	Total
Demarcació de Girona				
N	8	6	2	**16**
Column(%)	72.72%	100.00%	66.67%	**80%**
Catalunya				
N	3	0	1	**4**
Column(%)	27.27%	0.00%	33.33%	**20%**
Total	11	6	3	20
	55%	30%	15%	100%

Font: Elaboració pròpia

En conjunt, les respostes a l'enquesta ens descriuen una mostra on hi predominen les empreses de l'economia social. Es tracta d'empreses més grans, tant pel que fa al nombre de treballadors com pel seu abast territorial, que efectuen més serveis d'assistència domiciliària que no residencials, on hi destaquen els serveis SAD prestats directament a clients privats i els SAD prestats de manera externalitzada per les administracions públiques.

4.2 Afectació a l'activitat i a les finances

En relació a l'afectació de l'activitat com a causa del confinament, podem observar que els serveis d'assistència domiciliària han tingut una afectació major que els serveis a residències geriàtriques. Els serveis SAD han patit aturades temporals en la major part dels casos. Pel que fa als serveis a les residències geriàtriques, en canvi, no s'han vist afectats ni per aturades ni per cancel·lacions ni per ampliacions. Generalment, les residències tenen un client amb menys marge per rescindir contracte. Hem d'entendre, doncs, que els serveis a les residències s'han prestat igual, si bé amb unes circumstàncies ben diferents. A la taula següent hem considerat oportú distingir els serveis SAD generals dels oferts a particulars, a més dels serveis residencials.

Figura 5. Tipus d'afectació segons tipus de servei (N=20)

	SAD (AAPP i subcont.)	SAD (Particulars)	Residències
Hem hagut de cancel·lar aquest servei	**0** 0%	**1** 8.33%	**0** 0.00%
Hem hagut d'aturar temporalment una part o tot el servei	**6** 60%	**9** 75.00%	**1** 11.11%
Hem hagut d'ampliar el servei	**2** 20%	**1** 8.33%	**2** 22.22%
Cap de les anteriors	**2** 20%	**1** 8.33%	**6** 66.67%

Font: Elaboració pròpia

Concretament, cap empresa ha cancel·lat serveis SAD, 6 empreses han aturat aquests serveis temporalment, 2 han hagut d'ampliar serveis i n'hi ha hagut 2 més que no s'han vist afectats per cap de les anteriors situacions. D'entre els 6 SAD que s'han aturat temporalment, tots ho han fet de forma parcial, i 5 d'ells declaren que ho han fet perquè els clients ho han preferit així. Quatre d'aquests serveis s'havien pogut restablir al moment de contestar l'enquesta (segona quinzena de juny) i, de mitjana, van estar aturats 70 dies. Els 2 serveis que continuaven parcialment aturats, portaven 103 dies aturats, de mitjana.

Per la seva banda, 1 empresa que fa serveis a particulars els ha hagut de cancel·lar, mentre que 9 els han aturat temporalment, 1 ha hagut d'ampliar-los i n'hi ha hagut 1 més que no s'han vist afectada per cap de les anteriors situacions. D'entre les 9 empreses que han aturat serveis temporalment a particulars, totes ho han fet de forma parcial excepte una. Així mateix, totes elles, així com la que els ha cancel·lat, declaren que ho han fet perquè els clients ho han preferit així. Set de les 9 empreses havien pogut restablir els serveis al moment de contestar l'enquesta i, de mitjana, van estar aturats 76 dies. Els 2 serveis que continuaven parcialment aturats, portaven 103 dies aturats, de mitjana.

Finalment, cap de les empreses ha cancel·lat els serveis d'assistència en residència en un cas s'ha aturat temporalment. En canvi, 2 han hagut d'ampliar serveis i 6 no s'han vist afectats per cap de les anteriors situacions. En els dos casos d'ampliació, les organitzacions havien formalitzat nous contractes amb les administracions públiques per serveis específics relacionats amb la covid-19. L'únic servei d'assistència en residència que es va aturar va ser per causa de necessitats de cures de les persones treballadores de l'empresa, i al moment de contestar l'enquesta portava 100 dies aturat i encara no s'havia pogut reactivar.

A les entrevistes, es va destacar que en la majoria de serveis d'assistència domiciliària aturats, la pròpia família es podia fer càrrec de les cures de la persona usuària. D'altra banda, les organitzacions que disposaven de centres de dia encara no tenien data de reobertura del servei.

Pel que fa a l'impacte econòmic, 16 de les 20 organitzacions que han respost l'enquesta han vist baixar la seva facturació, mentre que en dos casos la facturació ha pujat i en dos més s'ha mantingut igual. Quan segmentem per tipus d'organització, veiem que la baixada de la facturació ha afectat una mica més les organitzacions de l'ESS (10 de 11), però també ha estat molt notable en les organitzacions de l'economia mercantil (4 de 6) i les organitzacions del sector públic (2 de 3).

Figura 6 .Afectació sobre la facturació, segons tipus d'organització (N=20)

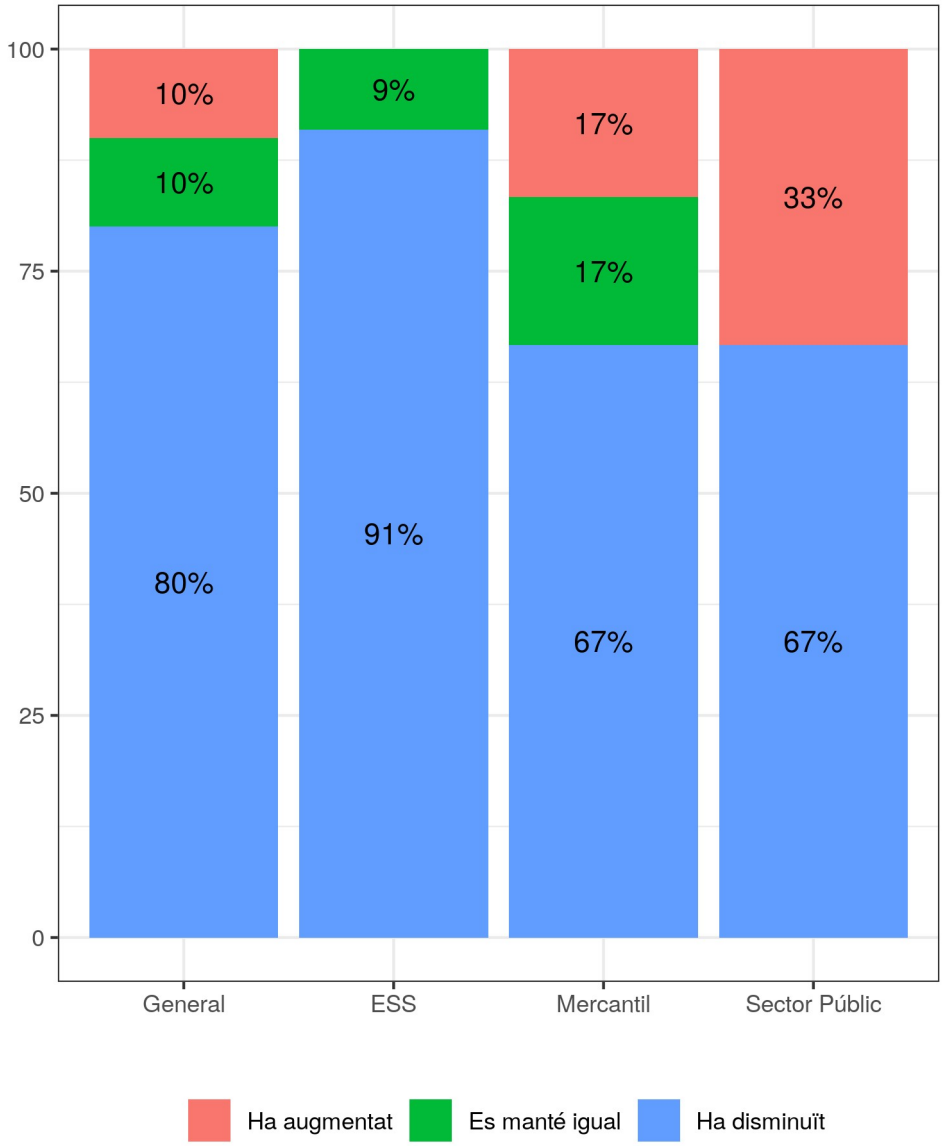

Font: Elaboració pròpia

Entre els casos en que la facturació ha disminuït, 3 entitats diuen que ha disminuït molt, 9 diuen que ha disminuït bastant, i 4 diuen que ha disminuït poc. Les dues entitats on ha augmentat la facturació diuen que ho ha fet bastant.

Com és previsible, les entrevistes revelen que la caiguda de la facturació es deu, sobretot, a la pèrdua de serveis, en especial de particulars que poden comptar amb suport familiar i que prefereixen evitar contactes externs. Amb tot, també en serveis que han mantingut l'activitat, com ara les residències, els ingressos han baixat. Això es deu, entre altres coses, perquè hi ha hagut baixes que no s'han pogut cobrir, i perquè l'administració ha fet reservar places per la covid-19 que, de moment, no han estat finançades.

D'altra banda, preguntades sobre l'evolució en el període post-alarma, la major part de les organitzacions creu que la facturació augmentarà lentament (12 de 20), mentre que 2 creuen que augmentarà ràpidament. Amb una visió més pessimista, 3 organitzacions preveuen que la facturació continuarà igual i 3 més opinen que disminuirà. Les previsions econòmiques no són favorables i això explica, com veurem més endavant, que una de les demandes de les organitzacions de cures siguin les subvencions al sector i altres mesures de tipus econòmic.

Es va preguntar també sobre la necessitat d'ajustar preus davant la possibilitat de perdre serveis, i 17 de les 20 empreses van dir que no ho van haver de fer. El patró de respostes és similar entre els diferents tipus d'organització, afectant 10 de les 11 entitats de l'ESS, 4 de les 6 de l'EM i les 3 organitzacions del sector públic.

Pel que fa a sobre la necessitat de sol·licitar ajustos de preus en la compra de productes o serveis a empreses proveïdores, 15 de les 20 empreses diuen que no ho han hagut de fer. Aquesta necessitat ha estat una mica més baixa en les empreses de l'economia mercantil.

Figura 7 .Necessitat de sol·licitar ajust de preus a proveïdores, segons tipus d'organització (N=20)

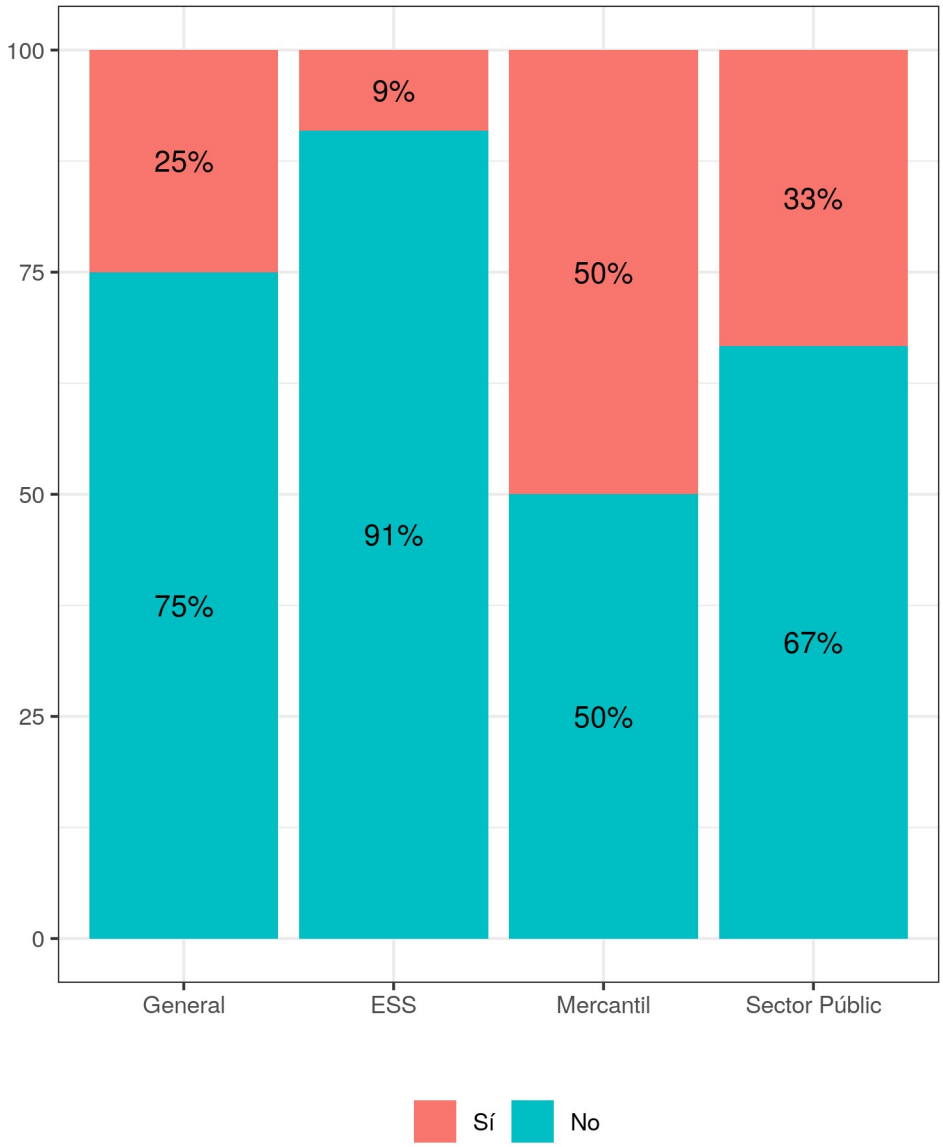

Font: Elaboració pròpia

Això no obstant, val a dir que, com han mostrat després les entrevistes, en molts casos la realitat ha estat que les empreses no han pogut sol·licitar ajustos perquè la situació de desbordament ha fet imperar una lògica de mercat salvatge en la que els productes escassos (mascaretes, guants, gel) han multiplicat exponencialment el seu preu, i les condicions eren imposades pels proveïdors sense

possibilitat de negociació. Un exemple d'això el tenim en aquest testimoni, responsable d'una organització de serveis de cures:

«No hi havia res i ens feien pagar el que volien, s'aprofitaven de la desesperació. Vam arribar a pagar 20€ per una caixa de guants i 25€ per un litre de gel hidroalcohòlic, quan uns dies enrere valien 5 vegades menys»

Testimoni entrevistat

Més de la meitat de les organitzacions preveuen que tindran problemes de tresoreria aviat, i 4 ja els tenen actualment. Només 5 organitzacions responen que no en tenen. En aquest sentit, les empreses de l'economia mercantil tenen una afectació més gran, ja que la meitat d'elles diu que ja té problemes de tresoreria actualment com a conseqüència de la crisi. Cal tenir en compte la incidència que pot tenir la mida de les empreses en aquest fet, ja que les empreses mercantils d'aquesta mostra són més petites que les empreses de l'economia social, fet que els pot restar múscul financer.

Figura 8 .Previsió de problemes de tresoreria, segons tipus d'organització (N=20)

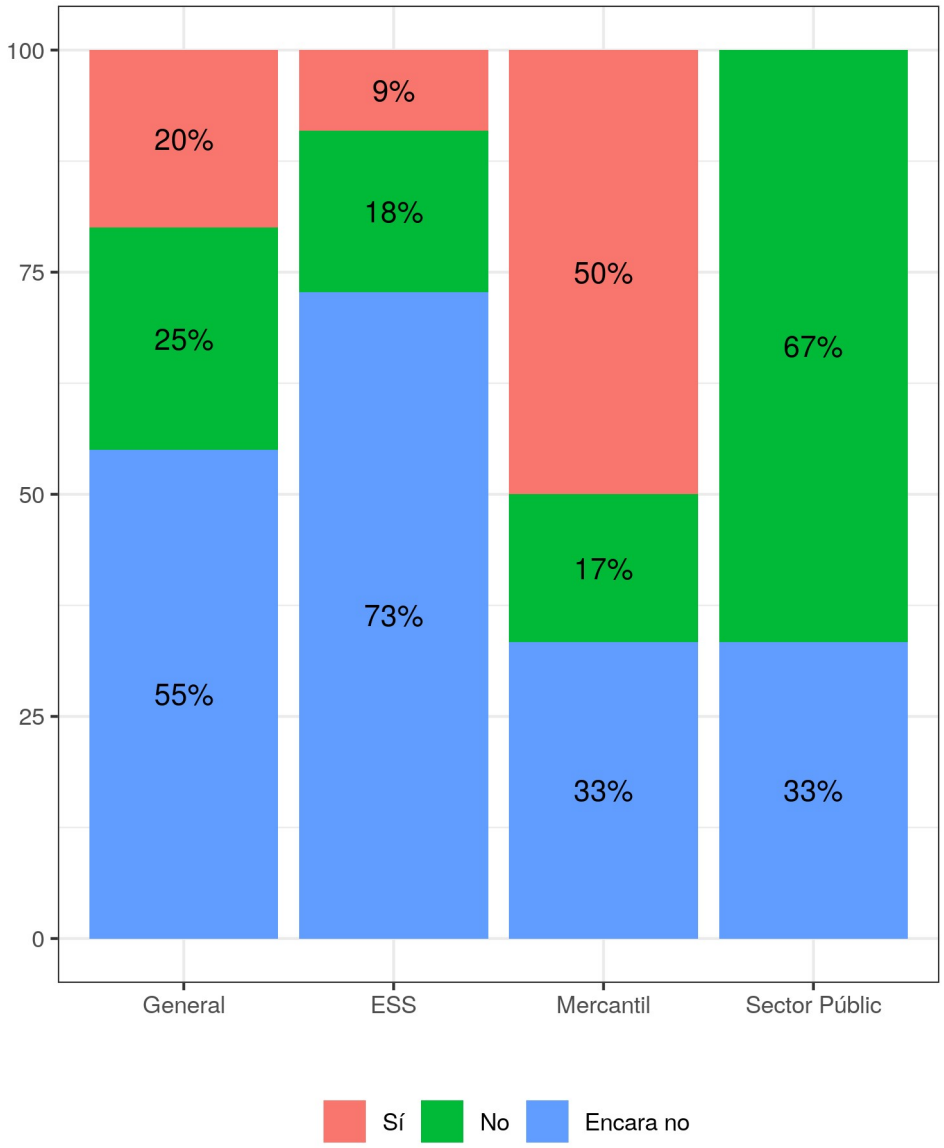

Font: Elaboració pròpia

4.3 Materials de protecció

En relació als materials de protecció (mascaretes, bates, etc.), una mica més de la meitat de les organitzacions ja disposaven del material de protecció amb els nivells de seguretat establerts durant l'estat d'alarma abans de la declaració del mateix, per a una major protecció.

Figura 9 .Tinença prèvia de materials de protecció més segurs, segons tipus d'organització (N=20)

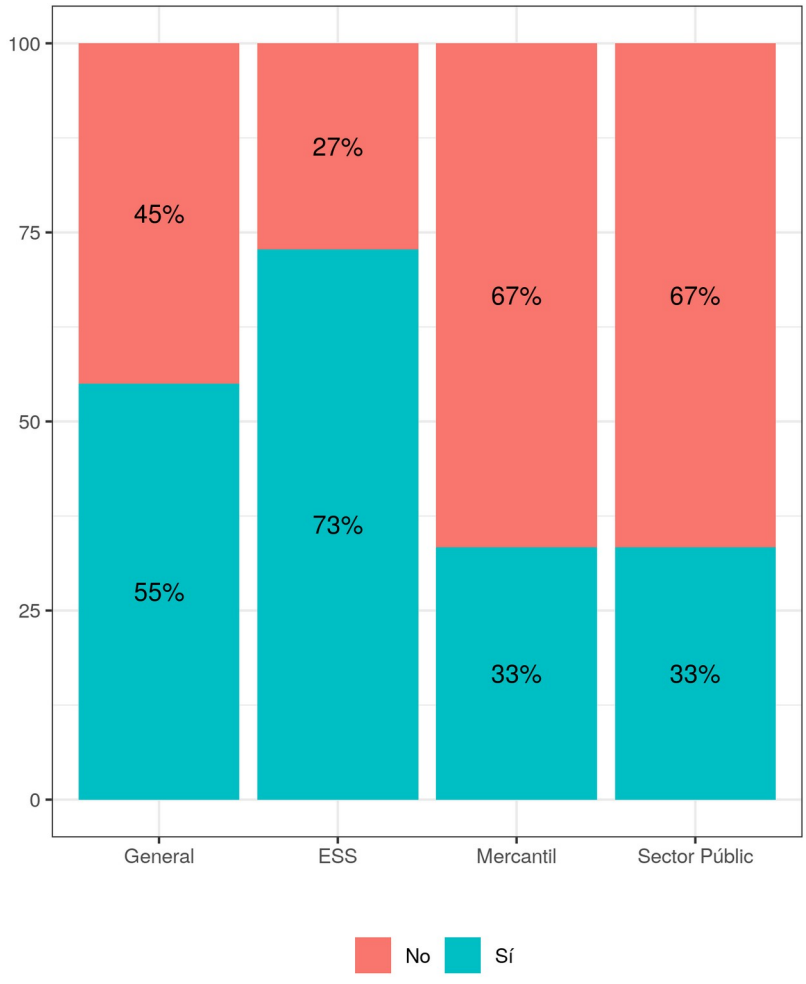

Font: Elaboració pròpia

Quan segmentem les dades per tipus d'organització, les dades ens mostren que les entitats de l'ESS semblen haver estat més previsores, atès que gairebé tres quartes parts del total d'aquestes disposaven de material de més seguretat. En canvi, només un terç de les organitzacions mercantils o del sector públic en disposaven.

Durant la crisi, 12 de les 20 organitzacions que han respost l'enquesta s'han trobat amb problemes de subministrament que els han alterat el treball, mentre que les 8 restants declaren que han trobat subministrament sense grans impediments. En aquest epígraf, les diferències entre tipus d'organització són menors.

Figura 10. Dificultats amb el subministrament dels materials de protecció , segons tipus d'organització (N=20)

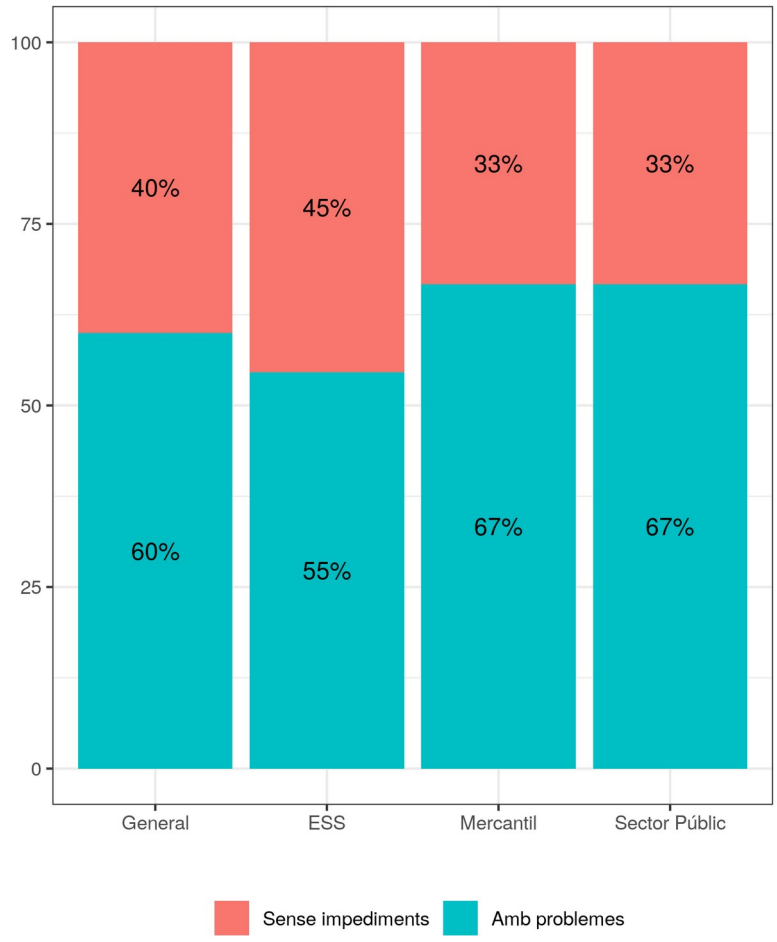

Font: Elaboració pròpia

En relació a la capacitat d'accedir al subministrament de materials de protecció, cal considerar, d'una banda, que les empreses més grans solen efectuar comandes de més volum, amb possibilitat d'acumular un estoc molt valuós en moments d'escassetat.

Però d'altra banda, i molt més rellevant, allò que sembla haver estat clau per al subministrament durant el pic de la pandèmia ha estat la facilitat d'accés a **petites xarxes de producció locals** (grups de cosidores, petites empreses o autònoms en l'àmbit de la confecció, modistes, etc.). En un moment en què les administracions i moltes empreses convencionals estaven desbordades i no tenien capacitat per subministrar, les entrevistes han revelat que la solució ha estat recórrer a persones i grups de confiança, sovint sense estructura formal o amb estructures mínimes, però amb una forta vocació de solidaritat i suport mutu. En alguns casos, aquests grups formen part del teixit associatiu i són propers a les iniciatives de l'economia social i solidària. En aquest sentit, un factor clau per a les organitzacions, siguin del tipus que siguin, ha estat l'arrelament al territori, que els ha permès un accés més directe a aquestes xarxes de producció, sovint informals i improvisades, però fonamentals en els dies més durs de març i abril de 2020.

Com a exemples concrets, les empreses entrevistades han explicat com un grup de cosidores de l'Empordà va subministrar bates de protecció, una petita empresa unipersonal de confecció de la Selva va subministrar mascaretes, o un grup de joves informàtics van confeccionar pantalles de protecció amb impressores 3D. També s'ha detectat un cas de compra conjunta a l'estranger a través de l'agregació de diverses comandes d'associacions del tercer sector social de Girona.

Aquests exemples mostren com les organitzacions de cures de la demarcació van haver de capejar una situació molt difícil, aconseguint materials i equipaments alternatius o, fins i tot, confeccionant-ne de propis. Així, les respostes de l'enquesta mostren que, davant la falta temporal de subministrament, les organitzacions van prendre diverses mesures, usant equipaments alternatius, encara que fossin menys segurs. Cap organització de les que han contestat l'enquesta declara haver treballat sense materials de protecció.

Mesures davant la falta de subministrament dels materials de protecció, segons tipus d'organització (N=20)

	Hem treballat sense materials de protecció	Hem confeccionat materials propis, encara que fossin menys segurs	Hem adquirit equipaments alternatius, encara que fossin menys segurs	Hem aturat el servei, parcialment o total
ESS	**0** 0%	**5** 50.00%	**8** 80.00%	**2** 18.18%
Mercantil	**0** 0%	**2** 33.33%	**4** 66.67%	**1** 16.67%
Sector Públic	**0** 0%	**2** 66.67%	**3** 100.00%	**0** 0.00%

Font: Elaboració pròpia

Això no obstant, la difícil gestió per aconseguir materials de protecció va ser, segons tots els testimonis entrevistats, una de les causes de major estrès durant el període d'estat d'alarma. La cerca de materials de protecció es va fer llarga i costosa, i la resposta de les administracions va ser, segons les persones entrevistades, entre contradictòria (en un primer moment, per exemple, es deia que les mascaretes no eren necessàries) i absent (es destaquen molts casos en què la sensació és d'abandonament, com s'explica a l'apartat 4.6).

Malgrat tot, totes les organitzacions van prendre mesures internes per combatre la covid-19, entre les que destaquen la formació específica, la creació o modificació de protocols interns de protecció de riscos laborals, i l'establiment de mecanismes interns per compartir la situació emocional de les persones treballadores. Fins i tot així, l'estrès que van patir les persones treballadores va ser molt gran. Les entrevistes amb aquest col·lectiu indiquen que, en molts casos, la formació que van rebre va ser molt limitada a causa de la poca informació que es tenia, que sovint era confusa i canviant.

Tal com descriu un testimoni de forma molt eloqüent:

«[la formación era] lo que estaba pegado en las paredes y fotocopias»

Testimoni entrevistat

4.4 Aspectes laborals

En l'àmbit laboral, és destacable que 14 de les 20 organitzacions han tingut necessitat de fer noves contractacions durant el període de l'estat d'alarma. Proporcionalment, aquesta necessitat és més manifesta entre les entitats de l'ESS (9 de 11), mentre que és menor entre les empreses de l'economia mercantil, on són la meitat d'elles (3 de 6) les que afirmen haver tingut necessitat de fer noves contractacions.

Figura 11. Necessitat de fer contractacions, segons tipus d'organització (N=20)

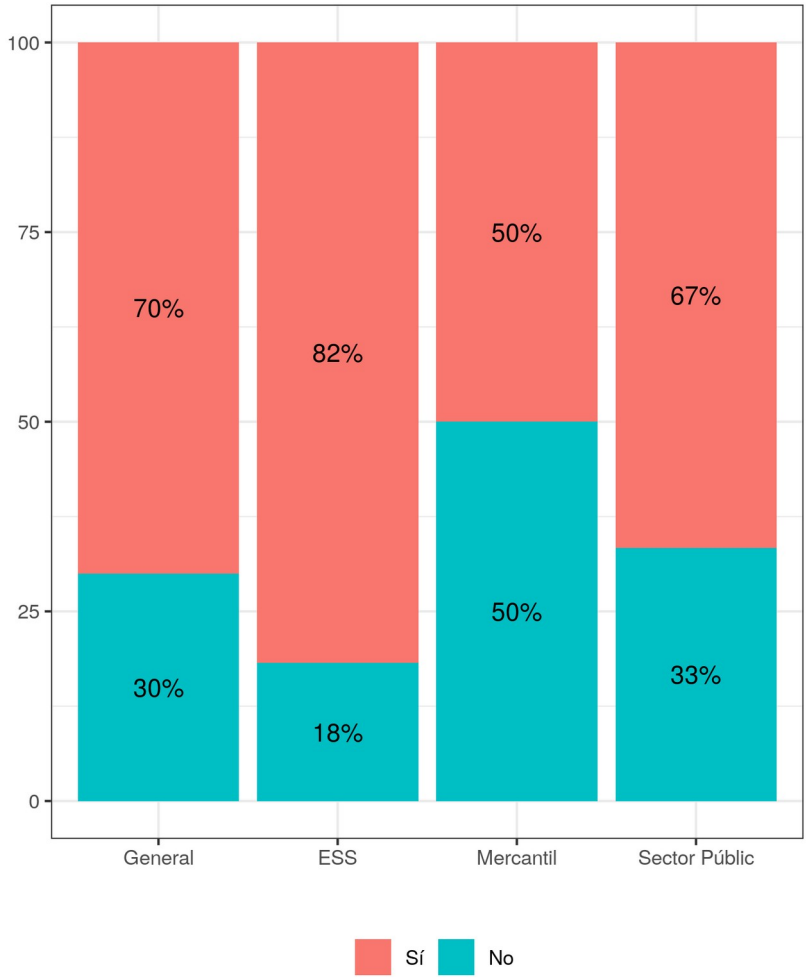

Font: Elaboració pròpia

En la gran majoria dels casos (12 de 14), les noves contractacions s'han hagut de fer per substituir temporalment les baixes laborals que les organitzacions han tingut arran de la crisi sanitària, i només en un cas ha estat per fer front a l'augment de serveis.

En tots els casos que ha estat necessari, les organitzacions declaren haver pogut cobrir aquesta necessitat de personal, si bé hi ha 3 casos en què s'ha hagut de recórrer a perfils professionals que no eren idonis per manca d'oferta.

Les entrevistes amb els responsables de les organitzacions han fet palès l'esforç organitzatiu que els equips han hagut de fer per poder continuar amb els serveis. La manera com els equips s'han organitzat per poder donar resposta a la nova situació és molt variada: des de canvis en els torns, bosses d'hores, serveis de guàrdia, etc.

Per sobre de tot, però, les organitzacions destaquen la dedicació, la motivació i la solidaritat de les persones empleades, que en moments de dificultat van saber sobreposar-se i posar l'interès col·lectiu per sobre de l'individual. Així, malgrat que el sentiment de por va ser generalitzat i això va comportar moments de nervis i tensió, també s'explica que la crisi va treure «el millor de cadascú», fent augmentar la responsabilitat i la implicació de les persones treballadores.

La **retribució de les persones cuidadores** que fan atenció directa a les persones és un dels aspectes més recurrents, que surt espontàniament tant a les entrevistes amb els responsables de les empreses com amb les pròpies treballadores. Hi ha un consens general que els sous són molt baixos per una feina tant primordial i necessària, i això lliga amb el poc reconeixement social de les tasques de cures. Tot això afavoreix una rotació molt alta al sector, i de retruc afecta negativament les persones usuàries, atès que els priva de la relació estreta i estable que seria desitjable entre la persona cuidada i la persona cuidadora.

Segons les respostes a l'enquesta, 12 organitzacions regeixen la retribució de les persones cuidadores segons el conveni professional pertinent, mentre que 2 més estableixen la retribució a partir del salari mínim interprofessional. D'entre els convenis professionals, es mencionen els següents:

- Conveni col·lectiu de treball de Catalunya de residències, centres de dia i llars residències per a l'atenció de persones amb discapacitat intel·lectual
- VII Convenio marco estatal de servicios de atención a las personas dependientes y desarrollo de la promoción de la autonomía personal
- IV Conveni de Treballadora Familiar de Catalunya

Entre les organitzacions que estableixen la retribució per altres vies, la majoria fan una distinció entre salari mínim i conveni o acords interns en funció de la formació de les persones treballadores o del seu estatus com a sòcies o no sòcies.

A la pràctica, això representa salaris que sovint no arriben als 1.000€, fins i tot quan els contractes són directament amb el sector públic, i malgrat avui es requereixi una titulació específica i acreditada.

««la millora de la retribució és bàsica tant per reconeixement professional com per cobrir les necessitats materials, hi ha moltes treballadores pobres dins el col·lectiu de cuidadores»

Testimoni entrevistat

A més de la retribució, un altre dels aspectes de precarietat és el temps usat i no reconegut en desplaçaments, fet que mencionen diverses treballadores entrevistades. Més enllà de les condicions laborals i salarials, les entrevistes posen al descobert també que la falta de retribució i reconeixement va aparellada, a vegades, amb situacions de tracte poc respectuós per part dels caps. Sense ànim de generalitzar, sembla rellevant el testimoni d'una treballadora d'una gran organització mercantil del sector que destaca com a debilitat de la seva empresa el tracte amb els seus treballadors, i afirma que «desde recepción hasta administración, cuando tengo que ir a pedir algún documento me preparo psicológicamente primero en casa porque siempre te tratan con desprecio».

Durant l'estat d'alarma, algunes organitzacions han hagut de recórrer a mesures laborals excepcionals per a adaptar-se la nova situació. Concretament, 4 entitats de l'economia social han aplicat un ERTO per força major, 2 han aplicat vacances forçades i una ha reduït la jornada laboral però mantenint tota la plantilla. En el cas del sector públic, una organització ha aplicat vacances forçades. En el cas de les empreses de l'economia mercantil, cap d'elles no ha aplicat cap de les anteriors mesures, la qual cosa podria guardar relació amb la mida menor d'aquestes empreses en la nostra mostra.

Figura 12. Tipus de mesures laborals aplicades, segons tipus d'organització (N=20)

	ERTO força major	Reducció jornades mantenint plantilla	Vacances forçades	Cap de les anteriors
ESS	**4** 66.67%	**1** 14.29%	**2** 33.33%	**4** 40.00%
Mercantil	**0** 0.00%	**0** 0.00%	**0** 0.00%	**6** 100.00%
Sector Públic	**0** 0.00%	**0** 0.00%	**1** 100.00%	**2** 66.67%

Font: Elaboració pròpia

Tres dels quatre ERTOs que recull l'enquesta han afectat entre l'1% i el 25% de les persones treballadores, mentre que un ha afectat entre el 26% i el 50% de la plantilla.

Així mateix, en tres d'aquests quatre ERTOs s'ha complementat la prestació d'atur fins a arribar al 100% del salari, si bé no com a mesura universal, sinó només en alguns casos. En un dels ERTOs, la organització no ha complementat la prestació d'atur.

Una altra de les afectacions a nivell laboral ha estat la finalització de contractes d'obra i servei de personal perquè els serveis han quedat aturats o cancel·lats. Això s'ha donat en la meitat de les organitzacions si mirem el conjunt de les respostes. Si segmentem per tipus d'organització, ens adonem que l'afectació ha estat molt major entre les empreses de l'economia social i solidària (9 de 11) i molt menor en les empreses de l'economia mercantil (1 de 5).

Figura 13. Finalització de contractes d'obra i servei, segons tipus d'organització (N=20)

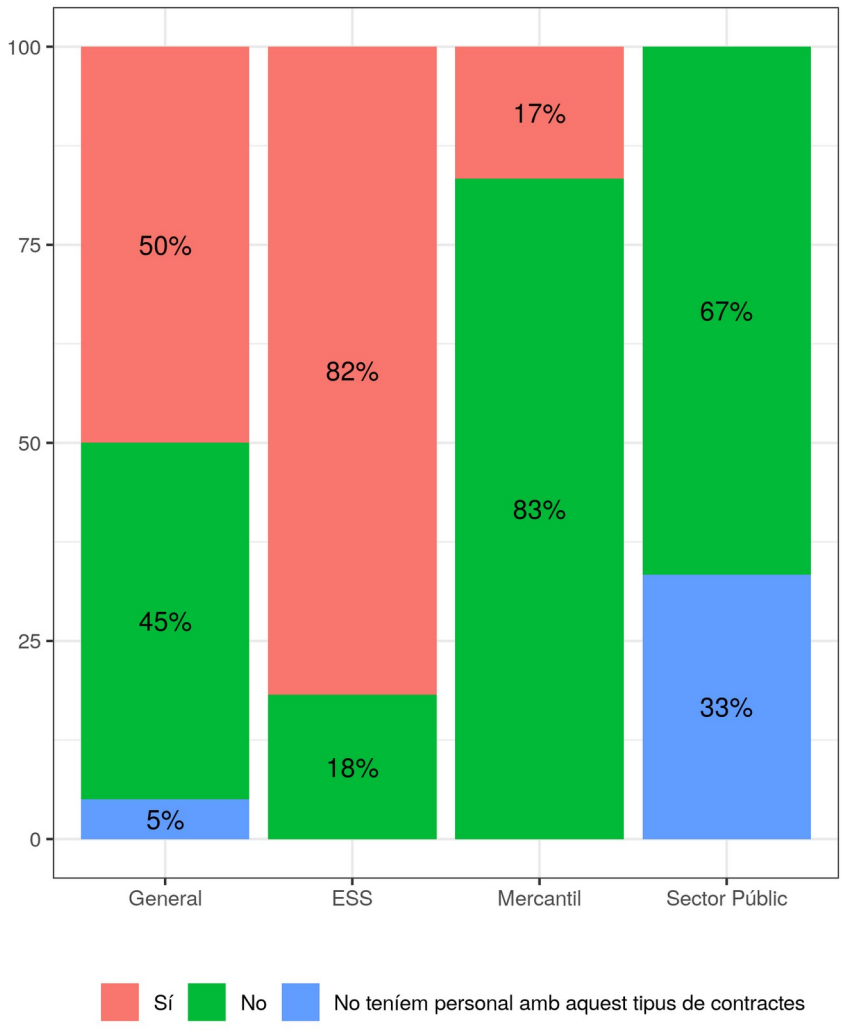

Font: Elaboració pròpia

Pel que fa a la necessitat d'adequar la jornada laboral de persones treballadores per cures a persones dependents (gent gran, nens, persones amb necessitats especials), tres quartes parts de les empreses s'han vist en aquesta situació. En aquest cas, l'afectació ha estat similar en els diferents tipus d'organització, si bé ha afectat a les tres organitzacions del sector públic.

Figura 14. Necessitat d'adequar la jornada per cures a persones dependents, segons tipus d'organització (N=20)

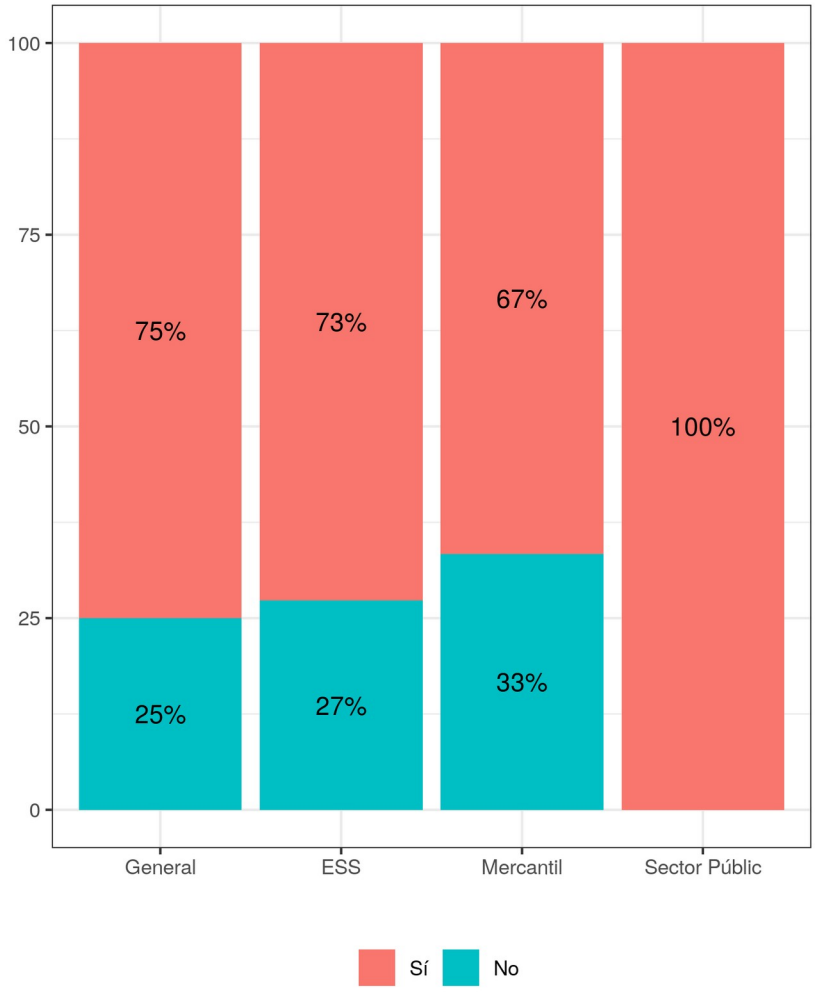

Font: Elaboració pròpia

En els casos d'adequació de la jornada laboral de persones treballadores per cures a persones dependents, es demanava també si el sou o bestreta s'havia mantingut al 100% o si, pel contrari, s'havia reduït. Així, en tres quartes parts de les organitzacions el sou s'ha mantingut, mentre que en l'altra quarta part s'ha reduït. Si segmentem per tipus d'organització, veiem que les 4 empreses de l'economia mercantil en aquesta situació han mantingut el sou, mentre que en el cas de l'economia social i solidària ho han fet 5 de les 8 entitats en aquesta situació.

D'altra banda, 5 entitats de l'economia social diuen haver hagut d'aturar la contractació de persones que ja tenien prevista.

En relació als **aspectes de gènere**, la meitat de les empreses que han respost l'enquesta han realitzat un plan d'igualtat, mentre que l'altra meitat no l'ha realitzat. Cal recordar que, legalment, només hi estan obligades les empreses de més de 250 persones treballadores, situació en la que es troben només dues de les vint empreses que han respost l'enquesta. Això no obstant, més enllà d'aquestes dues empreses, vuit altres empreses també l'han realitzat. La taula següent mostra la tinença de plans d'igualtat segons tipus d'organització, on es pot veure que 7 de les 11 empreses de l'economia social l'han realitzat, mentre que només 1 de les 6 empreses de l'economia mercantil el té. Pel que fa al sector públic, 2 de les 3 organitzacions el tenen.

Figura 15. Tinença de plans d'igualtat, segons tipus d'organització (N=20)

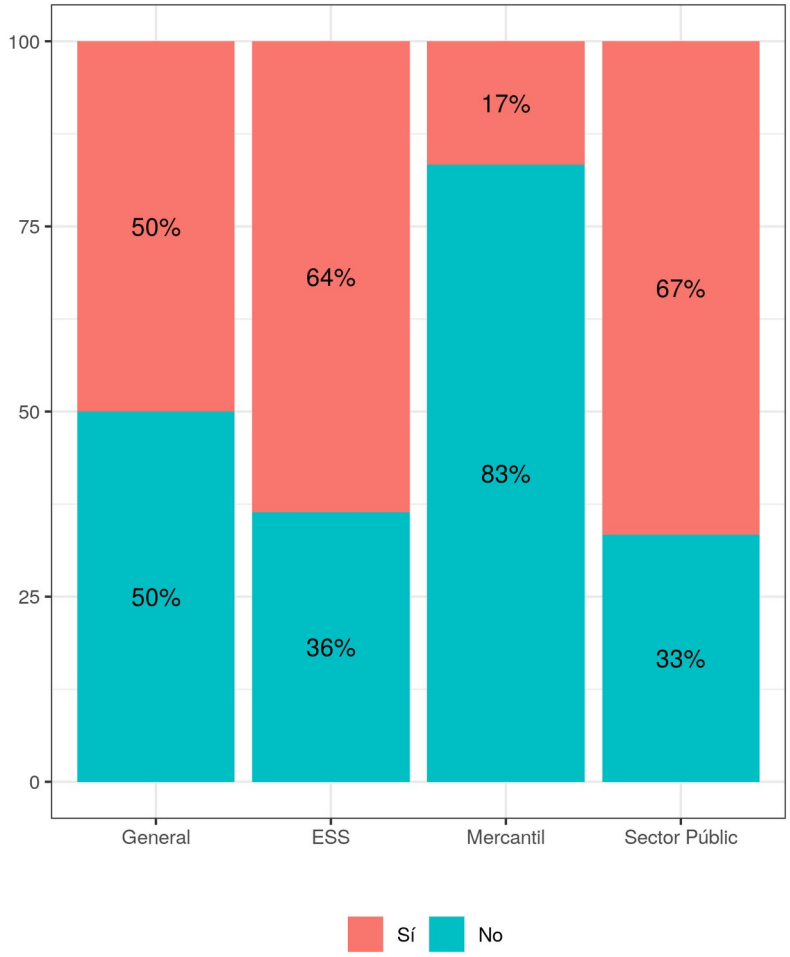

Font: Elaboració pròpia

Així mateix, observem que una quarta part de les organitzacions no tenen a cap persona home entre els cuidadors que fan atenció directa a les persones, mentre que la resta d'organitzacions tenen entre un 1% i un 10% d'homes fent aquestes tasques. La feminització del treball de cures a les empreses del sector és preponderant en tots els tipus d'organització. Només dues organitzacions, una de l'ESS i l'altre del sector públic, declaren tenir alguna mesura per incentivar la contractació d'homes en aquestes tasques.

Figura 16. Percentatge d'homes entre les persones cuidadores, segons tipus d'organització

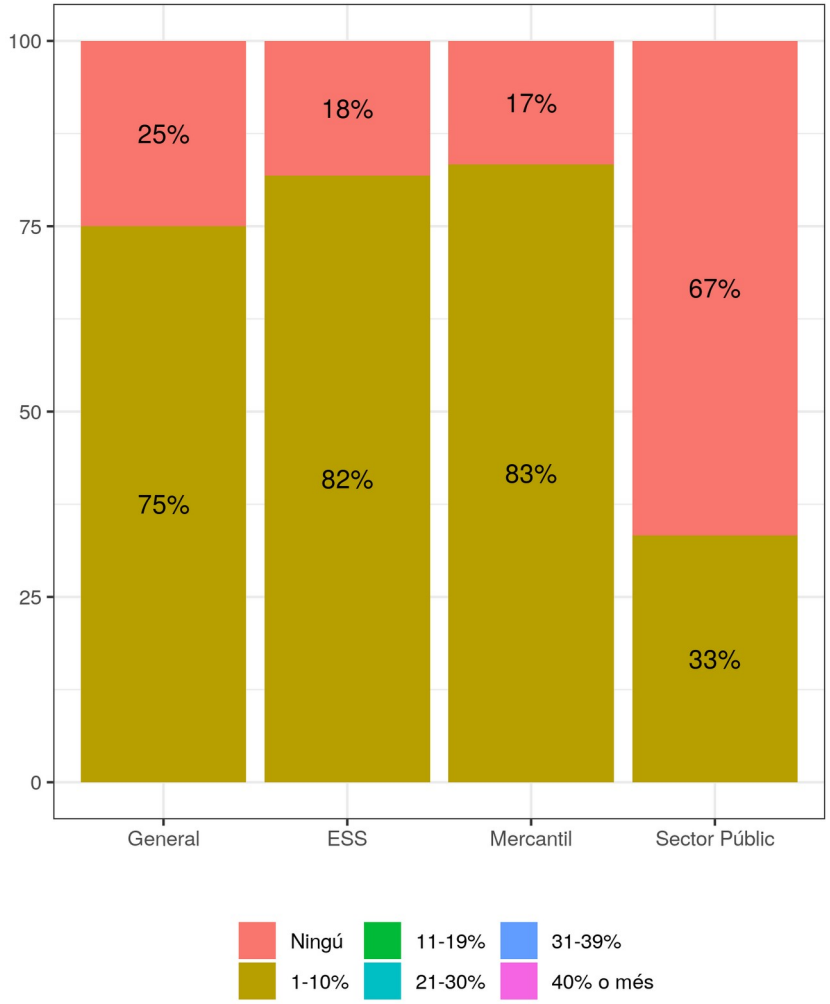

Font: Elaboració pròpia

Pel que fa a la **procedència de les persones cuidadores**, tres quartes parts de les organitzacions compten amb la meitat o menys de persones migrades (no nascudes a Espanya), mentre que una quarta part compta amb més del 50% de les persones cuidadores no nascudes a Espanya. La taula següent desglossa els percentatges i segmenta per tipus d'organització, mostrant que les empreses de l'economia social compten, proporcionalment, amb més persones migrades a les seves plantilles.

Figura 17. Percentatges de cuidadores migrades, segons tipus d'organització (N=20)

	ESS	Mercantil	Altres	Total
Ningú				
N	0	2	0	2
Column(%)	0.00%	33.33%	0.00%	10%
1-25%				
N	5	1	1	7
Column(%)	45.45%	16.66%	33.33%	35%
26-50%				
N	3	1	2	6
Column(%)	27.27%	16.67%	66.67%	30%
51-75%				
N	2	1	0	3
Column(%)	18.18%	16.67%	0.00%	15%
75-99%				
N	1	1	0	2
Column(%)	9.09%	16.67%	0.00%	10%
Total	11	6	3	20
	55%	30%	15%	100%

Font: Elaboració pròpia

En el mateix sentit, preguntades sobre si han pres alguna mesura en el darrer any respecte les persones migrades, observem que pràcticament la meitat de les empreses ESS han pres alguna mesura, mentre que només una de les 6 empreses mercantils ho ha fet.

Figura 18. Número d'empreses que han pres mesures respecte persones migrades, segons tipus d'organització (N=20)

	Hem iniciat la regularització d'una persona migrant per poder-la contractar	Hem finançat la formació bàsica (llengua, càlcul) d'una persona migrant per poder-la contractar	Altres accions en relació a les persones migrades	Cap de les anteriors
ESS	2	2	1	6
Mercantil	1	0	0	5
Altres	0	1	0	2

Font: Elaboració pròpia

Atès que el sector de les cures té un alt nombre de persones treballant sense contracte, l'enquesta també preguntava sobre el percentatge aproximat de les persones treballadores que provenien d'aquesta situació prèviament a incorporar-se a la organització. En aquest sentit, observem que les empreses de l'economia social compten a les seves plantilles amb un major número de cuidadores que provenen d'aquesta situació.

Figura 19. Cuidadores procedents de situacions de treball sense contracte, segons tipus d'organització (N=13)

	ESS	Mercantil	Altres	Total
Ningú				
N	1	3	2	6
Column(%)	12.5%	100.0%	100.0%	
1-25%				
N	4	0	0	4
Column(%)	50.0%	0.0%	0.0%	
26-50%				
N	2	0	0	2
Column(%)	25.0%	0.0%	0.0%	
76-100%				
N	1	0	0	1
Column(%)	12.5%	0.0%	0.0%	
Total	8	3	2	13
	61.54%	23.08%	15.38%	100.0%

Font: Elaboració pròpia

Així mateix, 4 organitzacions diuen que entre un 1% i un 25% de les seves treballadores complementen actualment la seva feina "fent hores" de manera irregular, i dos més eleven aquest percentatge fins a un 26%-50%.

En relació a les mesures empreses per lluitar contra el treball irregular en el sector, només algunes empreses de l'economia social han implementat alguna acció, com ara finançar campanyes pròpies, participar en organitzacions amb aquest objectiu, i altres mesures relacionades.

Figura 20. Mesures empreses per lluitar contra el treball irregular, segons tipus d'organització (N=20)

	Sí, hem finançat campanyes pròpies amb aquest objectiu	Sí, participem en organitzacions més àmplies que tenen, entre altres, aquest objectiu	Sí, prenem altres mesures	No
ESS	1	5	4	3
Mercantil	0	0	0	6
Altres	0	0	0	3

Font: Elaboració pròpia

4.5 Formació, participació i futur

El 90% de les organitzacions demanen com a formació mínima als seus cuidadors/es el certificat de professionalitat de nivell 2 (atenció sociosanitària en domicili / en institucions socials). Només una organització demana formació escolar bàsica i una altra prima criteris d'experiència.

En aquest sentit, 5 organitzacions declaren que totes les seves cuidadores disposen d'aquest certificat de professionalitat, mentre una mica més de la meitat declaren entre el 76% i el 99% de les seves cuidadores el tenen.

Figura 21. Percentatge de cuidadors/es amb certificat de professionalitat, segons tipus d'organització (N=20)

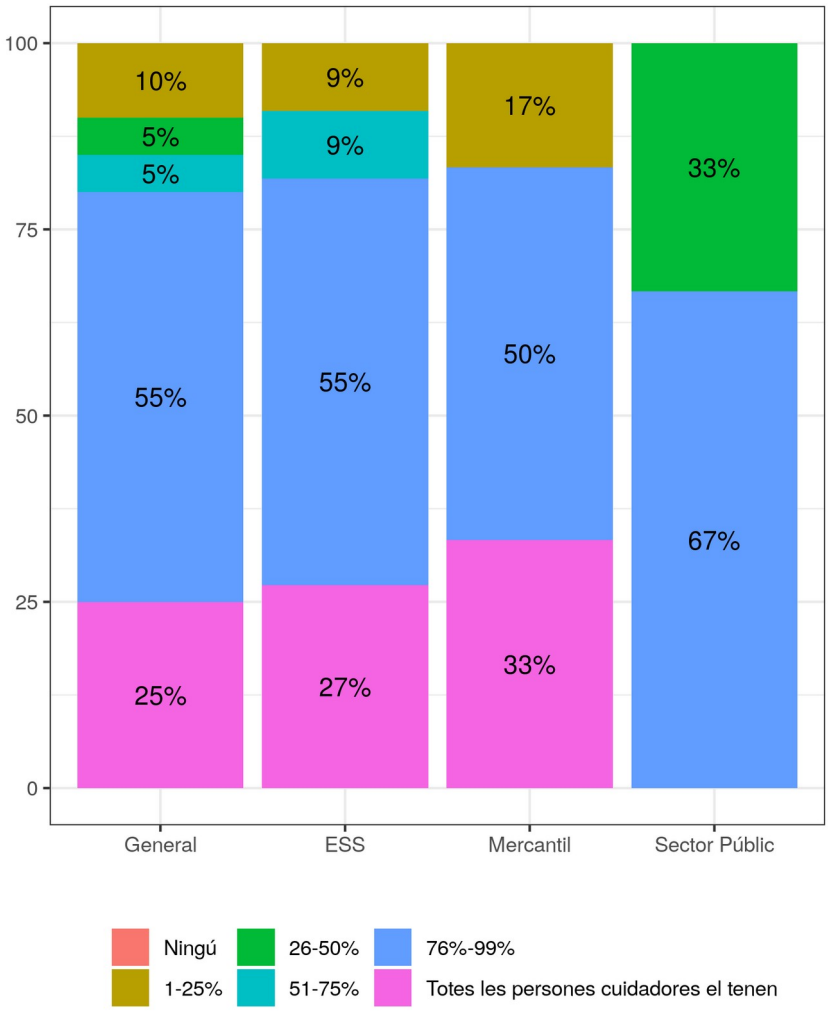

Font: Elaboració pròpia

La formació és un altre dels aspectes clau identificats a través de les entrevistes. Si bé avui la majoria de cuidadors/es en empreses de serveis disposen de certificat de professionalitat, el cert és que aquest requeriment no es fa efectiu fins després de l'aprovació dels decrets RD 1379/2008 i RD 721/2011, l'aplicació pràctica dels quals encara s'allargà uns anys. La no necessitat d'acreditar formació especialitzada, entre altres, va comportar un estatus baix a la professió, fet que avui encara s'arrossega. En conseqüència, com veurem més endavant, algunes de les reclamacions que el sector fa a l'Administració passen per clarificar, facilitar i finançar els aspectes formatius.

En relació a les hores (a càrrec de l'empresa) que les organitzacions dediquen a la formació dels cuidadors/es, segons les respostes a l'enquesta, de mitjana les empreses de l'economia social hi destinen 45 hores anuals, les de l'economia mercantil 35, i les del sector públic 20. Les entrevistes a les treballadores també posen de relleu una major atenció a la formació a les empreses de l'ESS, si bé no de forma unànime.

Pel que fa a la participació de les persones treballadores a l'organització, observem varietat de respostes. En general, entre les empreses de l'ESS hi ha més participació de manera proporcional en la tria de les formacions internes del personal, mentre que a les empreses mercantils hi ha més participació en l'organització i repartiment del treball diari i els horaris.

Figura 22. Tipus de participació de les persones treballadores, segons tipus d'organització (N=20)

	En aspectes de publicitat i promoció de l'empresa	En la tria de les formacions internes del personal	En l'organització i repartiment del treball diari i els horaris	En la programació i determinació d'objectius anuals	Cap de les anteriors
ESS	22.22%	80%	33.33%	60%	10.00%
Mercantil	40.00%	40%	80.00%	60%	16.67%
Altres	0.00%	100%	0.00%	0%	66.67%

Font: Elaboració pròpia

La majoria d'organitzacions creuen que ara estan preparades per afrontar un rebrot del coronavirus, concretament ho manifesten així 16 de les 20 que han respost l'enquesta, sense diferències destacables per tipus d'organització.

Figura 23. Estar preparat per afrontar un rebrot del coronavirus, segons tipus d'organització (N=20)

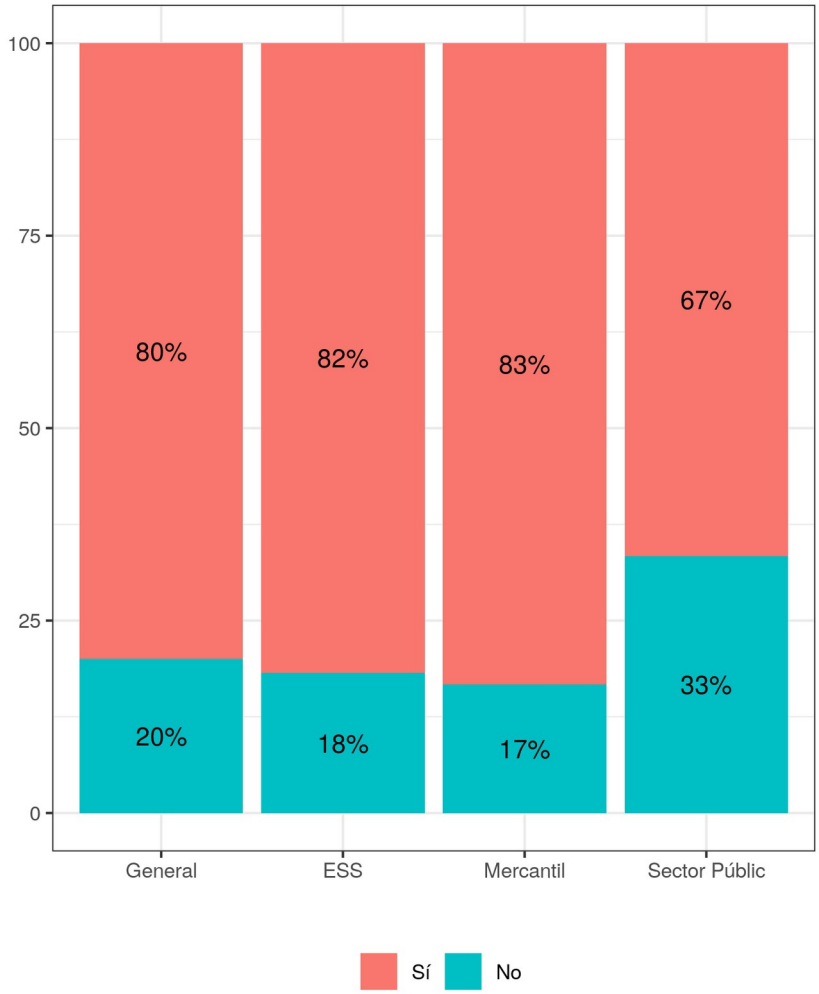

Font: Elaboració pròpia

Quant als aspectes que les organitzacions han millorat com a conseqüència de la situació actual, allò que més destaquen les organitzacions són la gestió de les persones i les càrregues de treball, i la protecció sanitària. Això no obstant, aquestes àrees són també les que les organitzacions creuen que representen un repte més gran a treballar de cara a un nou episodi de la covid-19.

4.6 Valoració de la resposta institucional a la crisi

Dotze de les vint organitzacions consideren que l'administració pública no ha estat proactiva a l'hora de prendre mesures legals, fiscals o laborals de suport a empreses del sector de les cures. Aquesta percepció és compartida a percentatges pràcticament iguals entre les entitats de l'economia social i les empreses de l'economia mercantil. En canvi, en les empreses del sector públic la percepció s'inverteix.

Figura 24. Percepció de l'adm. pública com a proactiva durant la crisi, segons tipus d'organització (N=20)

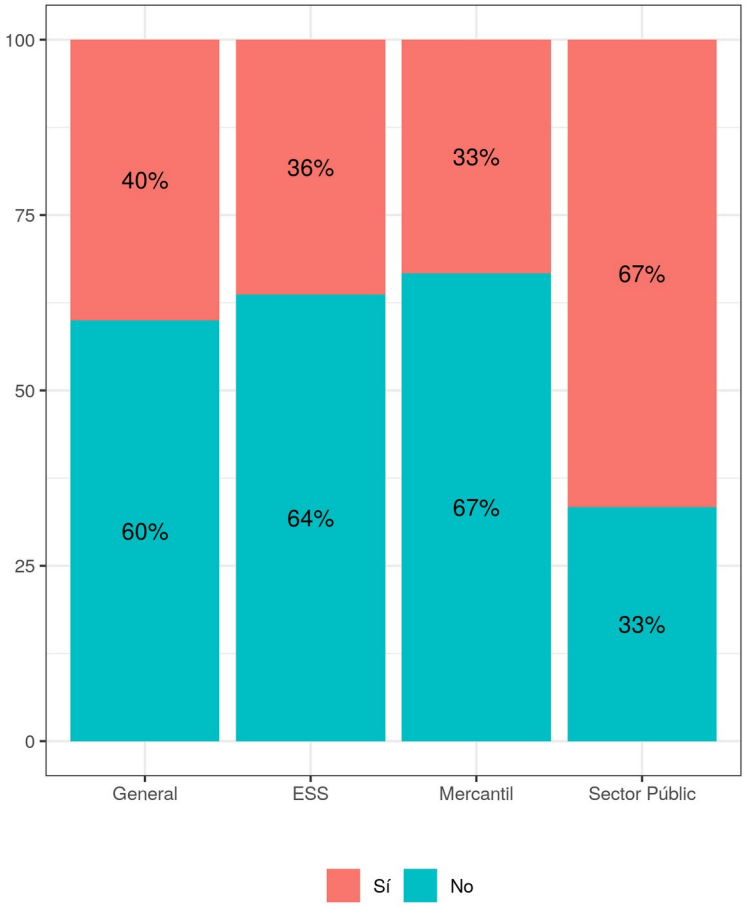

Font: Elaboració pròpia

Pel que fa a les empreses de l'ESS, se'ls preguntava també si consideraven que l'administració pública havia tingut en compte criteris socials a l'hora de contractar o licitar durant el període d'estat d'alarma. La gran majoria d'elles, 9 de 11, respon negativament.

Figura 25. Percepció sobre si s'han tingut en compte criteris socials a l'hora de contractar/licitar, empreses ESS (N=11)

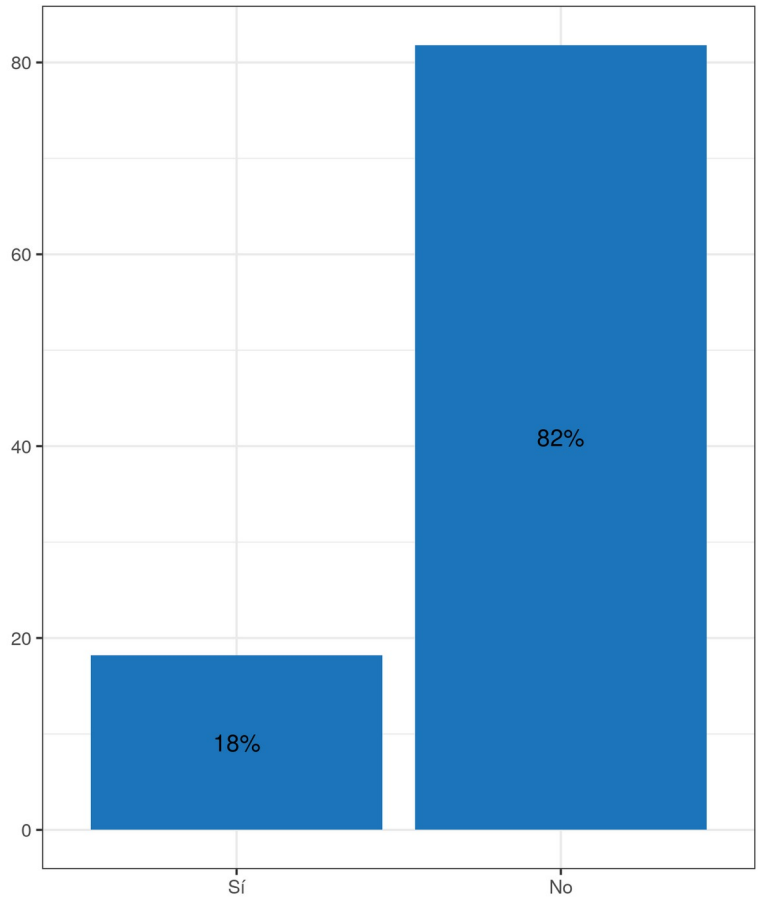

Font: Elaboració pròpia

A les entrevistes, totes les organitzacions es van mostrar molt crítiques amb el rol de les administracions públiques durant el pic de la pandèmia, malgrat reconèixer la complexitat intrínseca de la situació i la dificultat d'actuar davant d'una amenaça sobrevinguda i incerta.

D'una banda, hi ha hagut una falta d'informació i directrius clares, probablement perquè les pròpies autoritats no tenien certeses i anaven variant els criteris en funció dels esdeveniments. Això va fer germinar una sensació generalitzada d'abandonament, de falta de suport i empatia envers les organitzacions de cures, quan aquestes patien en primera persona la crisi en termes de falta de materials de protecció, baixes a les plantilles, etc.

«Ningú no ens va trucar per saber com estàvem (...) Aquesta soledat fa molt mal, a mi personalment em va doldre molt»

Testimoni entrevistat

Tal com explica aquesta cita, les organitzacions van sentir-se soles, i això és un fet que es constata tant entre les organitzacions mercantils com entre les de l'economia social.

D'altra banda, però, i més enllà de la gestió de la crisi, també hi ha un consens que aquest episodi ha posat al descobert una sèrie de problemes estructurals que el sector de les cures arrossega des de fa anys. En aquest sentit, les qüestions pressupostàries tornen al primer ordre: el baix preu amb que l'administració licita els contractes dels serveis d'assistència domiciliària, l'insuficient volum de les prestacions a famílies per poder pagar aquests serveis de cures, la falta de recursos a l'atenció primària, etc...

El problema no sorgeix amb la crisi, sinó que té arrels profundes, tal com ho exposa un altre testimoni: «Ja estem acostumades a que ens deixin de banda, és propi dels serveis d'assistència, ja des de les promeses grandiloqüents del temps en què es va aprovar la Llei de Dependència...»

Amb ànim propositiu, l'enquesta preguntava per les mesures de suport de l'administració pública considerades més útils per encarar el període post-crisi. Les respostes més escollides van ser les subvencions específiques i les millores normatives i de reglamentació del sector.

Les preferències, però, varien en funció del tipus d'organització. En aquest sentit, les entitats de l'ESS escullen, en primera instància, les subvencions específiques i, en segon lloc, les millores normatives i de reglamentació del sector. Les empreses del sector públic escullen les mateixes opcions, però en ordre invertit. Per la seva banda, les empreses de l'economia mercantil escullen invariablement les millores normatives, com es desprèn dels dos quadre següents, que destaquen en verd les opcions més escollides.

Figura 26. Primera mesura més útil, segons tipus d'organització (N=20)

	Rebaixes fiscals	Subvencions específiques	Modificació criteris licitacions	Millores normatives	Campanyes comunicatives	Altres
ESS	**1**	**5**	**1**	**2**	**1**	**1**
	10.00%	50%	10.00%	20.00%	9.09%	10%
Mercantil	**2**	**0**	**1**	**3**	**0**	**0**
	33.33%	0%	16.67%	50.00%	0.00%	0%
Sector	**2**	**0**	**0**	**2**	**0**	**0**
públic	33.33%	0%	0.00%	66.67%	0.00%	0%

Font: Elaboració pròpia

Figura 27. Segona mesura més útil, segons tipus d'organització (N=20)

	Rebaixes fiscals	Subvencions específiques	Modificació criteris licitacions	Millores normatives	Campanyes comunicatives	Altres
ESS	**0** 0%	**1** 20%	**4** 40%	**5** 62,5%	**1** 10%	**0** 0%
Mercantil	**1** 25%	**1** 16,7%	**0** 0%	**2** 66,7%	**1** 16,7%	**1** 16,7%
Sector públic	**0** 0%	**2** 66,7%	**0** 0%	**0** 0%	**1** 33,3%	**0** 0%

Font: Elaboració pròpia

Val a dir que, si sumem la primera i la segona opció, la mesura que recull més suports és la de millores normatives. En aquest sentit, es reclama avançar cap a un marc de garantia de drets comú. Tal com recull una persona responsable de servei:

> **«Els SAD són massa discrecionals (…) tens una normativa per cada administració, en alguns municipis es tracta d'un servei gratuït mentre que en altres és de copagament. Si fos un sistema ben dotat de l'Estat del Benestar, hauríem de poder garantir les mateixes condicions per tothom, i de retruc això milloraria les condicions laborals i les remuneracions»**
>
> **Testimoni entrevistat**

5. Conclusions

L'anàlisi dels resultats de l'enquesta, conjuntament amb la informació provinent de les entrevistes a càrrecs directius i persones treballadores de les organitzacions, ens permeten una visió prou àmplia de l'afectació de la covid-19 al sector de les cures (serveis d'assistència domiciliària i residencial) a la demarcació de Girona. L'estudi realitzat conté diverses dimensions, però centrarem les conclusions principalment en dos aspectes clau. D'una banda, allò relacionat amb les organitzacions del sector, en general, i les organitzacions de l'economia social i solidària, en particular. D'altra banda, allò relacionat amb el rol de les administracions i les polítiques públiques de suport al sector.

5.1 En relació a les organitzacions del sector i l'ESS

Aspectes comuns al sector

Els resultats de la recerca posen de manifest que totes les organitzacions proveïdores de cures s'han vist fortament afectades per la crisi sanitària, indistintament de la seva fórmula jurídica. L'afectació ha estat múltiple, a nivell econòmic, laboral i de salut comunitària.

En termes econòmics, la parada de l'activitat ha estat molt estesa als serveis d'assistència domiciliària, que han estat aturats més de 70 dies de mitjana. Els serveis residencials no s'han aturat, però han vist les seves condicions de treball extremadament afectades. La conseqüència econòmica més directa ha estat una baixada de la facturació, que ha disminuït en un 80% de les organitzacions de la mostra. Així mateix, això ha comportat, per a algunes organitzacions, problemes notables de tresoreria.

En termes laborals, podem parlar d'una doble afectació. D'una banda, les organitzacions han hagut d'aplicar mesures d'ajust per pal·liar la baixada de l'activitat, des de reduccions de jornada o vacances forçades fins a ERTOs per a part de la plantilla. D'altra banda, hi ha hagut també en moltes organitzacions la necessitat de fer noves contractacions, majoritàriament per substituir temporalment les baixes laborals arran de la crisi sanitària (baixes per malaltia, baixes per cures de familiars, etc.).

Finalment, però no menys important, la crisi s'ha fet notar en termes de salut comunitària: la tensió i l'estrès acumulats per les afectacions econòmiques i laborals han suposat un desgast emocional dins les organitzacions. A això cal afegir-hi l'afectació de les persones usuàries, majoritàriament gent gran i persones dependents, que han vist molt empitjorada la seva salut com a causa del confinament i l'aïllament que això els ha suposat. Al sector de les cures es generen vincles molt forts entre persona cuidadora i persona cuidada. En aquest sentit, l'empitjorament de la salut de les usuàries ha representat també una situació difícil per a les persones professionals.

Aspectes que diferencien l'economia social i solidària

A l'hora de fer un apunt comparatiu dels resultats entre els diferents tipus d'organització, hem de tenir en compte que la mida i l'activitat de les organitzacions és un factor determinant per la seva incidència en els aspectes laborals, productius, organitzatius i de gestió. En aquest sentit, les respostes a l'enquesta denoten un major pes de les organitzacions de l'ESS al sector. Es tracta d'entitats més grans, tant pel que fa al nombre de treballadors com pel seu abast territorial, i que efectuen més serveis d'assistència domiciliària que no residencials. En canvi, les empreses mercantils que operen al sector a la demarcació són més petites, i surten de l'estereotip de grans empreses multinacionals.

Els resultats de l'enquesta mostren les empreses de l'economia social més sensibles als aspectes d'inclusió social, gènere i formació. Les empreses de l'economia social compten amb més persones migrades a les seves plantilles i són més proactives a l'hora de prendre mesures de suport a aquest col·lectiu, així com a l'hora de prendre mesures de lluita contra el treball irregular en el sector. En clau de gènere, la feminització del treballs de cures és igualment una realitat a l'ESS com a la resta d'organitzacions, si bé hi ha més organitzacions de l'ESS que afirmen comptar amb plans d'igualtat. També en relació a la formació, el nombre d'hores a càrrec de l'empresa que les organitzacions dediquen a la formació dels cuidadors/es és notablement major a les empreses de l'economia social i solidària.

Pel que fa a l'afectació específica de la crisi sanitària, les dades de l'enquesta mostren les empreses de l'economia social més previngudes en termes dels materials de protecció (bates, guants, mascaretes, etc.). En aquest sentit, tres quartes parts d'aquestes empreses disposaven de materials de més seguretat ja abans de la declaració de l'estat d'alarma, mentre que només un terç de les

organitzacions mercantils en disposaven. Quan segmentem els resultats economicolaborals, la resposta és menys concloent. Percentualment, la baixada de la facturació ha afectat una mica més les empreses de l'economia social i solidària, però en canvi, aquestes han manifestat menys problemes de tresoreria en el curt termini. Això no obstant, les empreses de l'ESS s'han vist empeses a prendre més mesures d'ajust laboral (ERTOS, finalització de contractes d'obra i servei) que no pas les empreses mercantils. Com s'ha apuntat, això es pot deure possiblement als efectes de l'aturada d'activitat en les plantilles de personal més dimensionades de les organitzacions de l'ESS.

5.2 En relació a les administracions i les polítiques públiques

Valoració de la resposta a la crisi per part l'administració pública

Els resultats de l'enquesta mostren que dos terços de les organitzacions consideren que l'administració pública no va ser proactiva a l'hora de prendre mesures de suport a empreses, i això és una percepció compartida entre les entitats de l'economia social i les empreses de l'economia mercantil.

Com s'ha explicat, la falta d'informació i directrius clares va portar a una sensació generalitzada d'abandonament. Però més enllà de la gestió de la crisi, hi ha un consens generalitzat que la pandèmia ha posat al descobert els problemes estructurals que el sector de les cures arrossega des de fa anys (retribucions baixes, dèficits formatius, alta rotació, poc reconeixement i visibilitat social, etc.)

A aquest seguit de greuges, se n'hi afegeix un de particular de les organitzacions que conformen l'economia social i solidària, que exigeixen que es tinguin en compte criteris socials a les licitacions i contractes de serveis públics per part de l'administració.

Principals àmbits de propostes i mesures d'actuació

Més enllà dels elements de greuge, totes les organitzacions han expressat constructivament les seves inquietuds i preferències a l'hora de millorar el paper de l'administració en suport de les empreses de cures, especialment davant l'escenari probable de nous episodis de contagi.

A través de l'enquesta, les organitzacions han assenyalat dos àmbits interns com a reptes principals de cara a un nou episodi de la covid-19: la protecció sanitària i la gestió de les persones i les càrregues de treball. El primer repte demana un acompanyament públic molt focalitzat en mesures de protecció contra el risc epidemiològic. El segon repte, relacionat amb la gestió de les persones i les càrregues de treball, apunta a mesures de llarg abast que permetin transformar les condicions econòmiques i laborals d'un sector que està molt precaritzat.

Atès que el sector es mou en bona part a través de contractes del sector públic, les organitzacions han fet notar que, per poder donar un bon servei a l'usuari i pagar un sou digne a les seves treballadores, necessiten poder comptar amb contractes que reconeguin el valor i el preu de les tasques de cures.

S'ha fet especial èmfasi en el fet que els serveis d'assistència domiciliària i residencial necessiten generar un vincle estable entre persona cuidadora i persona cuidada, ja que una rotació alta és molt negativa, especialment per la persona cuidada. Així doncs, la persona cuidadora ha d'estar suficientment ben valorada i pagada com per tenir incentius per continuar a l'empresa o, com a mínim, continuar al sector.

Per tot això, les mesures més recurrents que s'han proposat giren entorn aspectes econòmics i normatius, que segons l'àmbit competencial recauen en diversos nivells de l'administració pública.

En l'àmbit local, destaquem:

- **Preu de les licitacions** i contractes públics. Sovint és l'Administració qui comença la cadena retributiva a través del preus de les licitacions (especialment els serveis SAD municipals i comarcals), i això condiciona el sou que les organitzacions contractants podran pagar a les persones cuidadores.
- **Inclusió de criteris socials** a les licitacions i contractes públics. Més enllà del preu, si es vol que un servei tingui en compte criteris com la inclusió social o el gènere, cal associar-hi una valoració determinant en el conjunt de la licitació.

- **Plans i programes específics en l'àmbit de les cures**. La idiosincràsia de cada territori determina les seves necessitats específiques de cures. Així, la demografia, el teixit productiu o el teixit empresarial són decisius per establir la oferta i la demanda de serveis de cures d'una determinada zona; cal que les administracions coneguin la situació de partida per a poder dissenyar les mesures pertinents. En aquest sentit, i en referència als municipis més petits (sovint els més envellits), és determinant el suport d'administracions supramunicipals que promoguin i financin plans i programes específics amb un horitzó comú.

En l'àmbit supralocal, destaquem:

- **Marcs laborals i de reglamentació col·lectiva**: A més del preu de les licitacions, perquè les organitzacions garanteixin una correcta retribució de les persones cuidadores, cal aplicar un marc laboral i normatiu favorable. En aquest sentit, l'administració pot intervenir a partir de diverses mesures, des del salari mínim interprofessional o els convenis sectorials, fins a la limitació dels marges de benefici empresarial. En aquest darrer àmbit, cal recordar que moltes de les organitzacions de l'ESS són organitzacions sense ànim de lucre.
- **Marcs legals i de reconeixement de drets**: La legislació específica ha reconegut el dret a la dependència en els darrers anys, a través de la LAPAD espanyola (2006) i la Llei de Serveis Socials catalana (2007). Amb tot, el desplegament d'aquestes lleis s'ha vist frenat per diverses circumstàncies. Davant d'aquesta situació, es fa més necessari que mai trobar mecanismes per ajudar a finançar el cost dels serveis de cures si es vol estendre el seu ús per part de les famílies.

D'altra banda, s'han destacat un conjunt de mesures més heterodoxes que, si bé també tenen afectació pressupostària i normativa, posen l'èmfasi en altres aspectes. La majoria d'elles es poden portar a terme des de l'administració local o en col·laboració amb diverses administracions. Destaquem:

- **Suport a la formació professional i periòdica.** Els certificats de professionalitat han cobert un buit en la formació del sector, però encara avui no el disposen totes les persones que hi treballen, especialment en l'àmbit domèstic. Cal fomentar mesures que garanteixin la formació

bàsica de les persones treballadores, alhora que estimulin i financin una formació continuada, de caràcter específic i periòdic.

- **Sensibilització ciutadana i visibilitat del sector.** La sensació d'abandonament que han patit les organitzacions de cures durant la crisi ha reforçat la idea que el sector no és visible ni reconegut socialment. Cal que les administracions emprenguin campanyes informatives i comunicatives sobre el sector i la seva importància estratègica, amb l'objectiu de promoure un canvi cultural profund de revalorització dels treballs de cures a la societat.
- **Coordinació institucional.** Els diferents nivells de l'administració han actuat sovint de manera estanca i aïllada, la qual cosa s'ha vist especialment amb la crisi de la covid-19. En un món de governança complexa, es fa més necessari que mai disposar d'espais i eines de coordinació institucional que permetin a les organitzacions del sector tenir informació adequada i saber quines mesures de suport tenen a l'abast.

Aquest conjunt de directrius que s'han recollit a través del testimoni de les entrevistes apunten una gran diverses mesures. Cal que les administracions les concretin, sobretot a nivell local, en funció de les seves necessitats i possibilitats. Com en totes les altres crisis, al darrera de la crisi sanitària hi ha també grans oportunitats. L'actuació concertada de l'administració pública i l'economia social i solidària s'endevina com una oportunitat per a enfortir un sector, el de les cures, que avui es mostra més imprescindible que mai per a la nostra societat.

6. Annexos

Estructura de l'enquesta

0. Caracterització empresa

P-0 Quin tipus de serveis d'atenció a les persones presta la vostra empresa?

- Serveis d'assistència domiciliària (SAD) de les administracions públiques
- Serveis d'assistència domiciliària (SAD) a través de subcontractació d'empreses privades
- Serveis domiciliaris prestats directament a clients privats (persones físiques)
- Serveis d'assistència en residències geriàtriques de les administracions públiques
- Serveis d'assistència en residències geriàtriques privades
- Serveis d'assistència en residència geriàtrica pròpia

P-1 Quina és la forma jurídica de la teva empresa?

- Societat Limitada (S.L.)
- Societat Anònima (S.A.)
- Cooperativa
- Associació
- Fundació
- Altres formes jurídiques

P-2 Espicifica quina és la forma jurídica de la teva empresa

P-3 Quin és el nombre de persones treballadores de la teva empresa? (indiqueu el nombre habitual abans de l'estat d'alarma)

- Entre 2 i 5 persones treballadores
- Entre 6 i 10 persones treballadores
- Entre 11 i 50 persones treballadores
- Entre 51 i 250 persones treballadores
- Més de 250 persones treballadores

P-4 Quin és el vostre àmbit territorial d'actuació (on presteu serveis)?

- Demarcació de Girona
- Catalunya
- Espanya
- Internacional

1. Activitat

P-5 Durant l'estat d'alarma, els vostres serveis han patit alguna d'aquestes situacions?

- Serveis SAD
- Serveis a privats
- Serveis a Residències
  - Hem hagut de cancel·lar aquest servei
  - Hem hagut d'aturar temporalment una part o tot el servei

Hem hagut d'ampliar el servei

Cap de les anteriors

P-6 [Serveis SAD] Quin és el principal motiu per la cancel·lació?

Els clients han preferit prescindir dels serveis

No teníem el material de protecció necessari per proveir el servei amb seguretat

Necessitats de cures de les persones treballadores de la nostra empresa (cures de familiars, baixes per malaltia, etc.)

Altres

P-7 Si us plau, especifiqueu

P-8 [Serveis a privats] Quin és el principal motiu per la cancel·lació?

Els clients han preferit prescindir dels serveis

No teníem el material de protecció necessari per proveir el servei amb seguretat

Necessitats de cures de les persones treballadores de la nostra empresa (cures de familiars, baixes per malaltia, etc.)

Altres

P-9 Si us plau, especifiqueu

P-10 [Serveis a residències] Quin és el principal motiu per la cancel·lació?

Els clients han preferit prescindir dels serveis

No teníem el material de protecció necessari per proveir el servei amb seguretat

Necessitats de cures de les persones

		treballadores de la nostra empresa (cures de familiars, baixes per malaltia, etc.)
		Altres
P-11	Si us plau, especifiqueu	
P-12	[Serveis SAD] Quin és el principal motiu de l'ampliació?	
		Han entrat nous clients / noves comandes
		Hem formalitzat nous contractes amb les administracions públiques per serveis específics relacionats amb la covid-19
		El mateixos serveis que prestàvem requereixen ara més dedicació / més personal
		Altres
P-13	Si us plau, especifiqueu	
P-14	[Serveis a privats] Quin és el principal motiu de l'ampliació?	
		Han entrat nous clients / noves comandes
		Hem formalitzat nous contractes amb les administracions públiques per serveis específics relacionats amb la covid-19
		El mateixos serveis que prestàvem requereixen ara més dedicació / més personal
		Altres
P-15	Si us plau, especifiqueu	
P-16	[Serveis a residències] Quin és el principal motiu de l'ampliació?	
		Han entrat nous clients / noves comandes
		Hem formalitzat nous contractes amb les administracions públiques per serveis

		específics relacionats amb la covid-19
		El mateixos serveis que prestàvem requereixen ara més dedicació / més personal
		Altres
P-17	Si us plau, especifiqueu	
P-18	[Serveis SAD] Quin és el principal motiu de l'aturada?	
		Els clients han preferit aturar els serveis temporalment
		No teníem el material de protecció necessari per proveir el servei amb seguretat
		Necessitats de cures de les persones treballadores de la nostra empresa (cures de familiars, baixes per malaltia, etc.)
		Altres
P-19	Si us plau, especifiqueu	
P-20	[Serveis privats] Quin és el principal motiu de l'aturada?	
		Els clients han preferit aturar els serveis temporalment
		No teníem el material de protecció necessari per proveir el servei amb seguretat
		Necessitats de cures de les persones treballadores de la nostra empresa (cures de familiars, baixes per malaltia, etc.)
		Altres
P-21	Si us plau, especifiqueu	
P-22	[Serveis a residències] Quin és el principal motiu de l'aturada?	

		Els clients han preferit aturar els serveis temporalment
		No teníem el material de protecció necessari per proveir el servei amb seguretat
		Necessitats de cures de les persones treballadores de la nostra empresa (cures de familiars, baixes per malaltia, etc.)
		Altres
P-23	Si us plau, especifiqueu	
P-24	[Serveis SAD] Indiqueu en quin grau s'ha hagut d'aturar el servei	
		De forma completa
		De forma parcial
P-25	[Serveis a privats] Indiqueu en quin grau s'ha hagut d'aturar el servei	
		De forma completa
		De forma parcial
P-26	[Serveis a residències] Indiqueu en quin grau s'ha hagut d'aturar el servei	
		De forma completa
		De forma parcial
P-27	[serveis SAD] Ja heu pogut reactivar l'activitat econòmica que s'havia aturat?	
		Sí
		No
P-28	Ens podríeu indicar, aproximadament, quants dies s'ha hagut d'aturar el servei fins que heu pogut restablir-lo?	
P-29	Ens podríeu indicar, aproximadament, quants dies porteu amb l'activitat aturada?	
P-30	[serveis a privats] Ja heu pogut reactivar l'activitat econòmica que s'havia aturat?	

		Sí
		No
P-31	Ens podríeu indicar, aproximadament, quants dies s'ha hagut d'aturar el servei fins que heu pogut restablir-lo?	
P-32	Ens podríeu indicar, aproximadament, quants dies porteu amb l'activitat aturada?	
P-33	[serveis a residències] Ja heu pogut reactivar l'activitat econòmica que s'havia aturat?	
		Sí
		No
P-34	Ens podríeu indicar, aproximadament, quants dies s'ha hagut d'aturar el servei fins que heu pogut restablir-lo?	
P-35	Ens podríeu indicar, aproximadament, quants dies porteu amb l'activitat aturada?	
P-36	En general, com us ha afectat la crisi a nivell de facturació?	
		Ha augmentat
		Es manté igual
		Ha disminuït
P-37	I amb quina intensitat s'ha produït aquesta afectació?	
		Poc
		Bastant
		Molt
P-38	I com creieu que serà la facturació en el període post-alarma?	
		Augmentarà ràpidament
		Augmentarà lentament
		Seguirà igual
		Disminuirà

P-39	Heu hagut d'ajustar preus davant la possibilitat de perdre serveis?	
		Sí
		No
P-40	Heu hagut de sol·licitar l'ajust de preus a proveïdores en la compra de productes o serveis?	
		Sí
		No
P-41	La crisi us ha generat problemes de tresoreria?	
		Sí
		No
		Encara no, però preveiem que tindrem problemes de tresoreria aviat

2. Resposta institucional

P-42	Trobeu que l'administració pública ha estat proactiva a l'hora de prendre mesures legals, fiscals o laborals de suport a empreses com la vostra?	
		Sí
		No
P-43	Trobeu que l'administració pública ha tingut en compte criteris socials a l'hora de contractar o licitar durant aquest període d'estat d'alarma?	
		Sí
		No
P-44	En termes de suport de l'administració pública, quina creieu que seria la mesura més útil per encarar el període post-crisi?	
		Rebaixes fiscals
		Subvencions específiques

Modificació dels criteris de les licitacions públiques

Millores normatives i de reglamentació del sector

Campanyes comunicatives generals per valoritzar el sector de les cures

Altres

P-45 Si us plau, especifiqueu

P-46 I la segona mesura més útil?

Rebaixes fiscals

Subvencions específiques

Modificació dels criteris de les licitacions públiques

Millores normatives i de reglamentació del sector

Campanyes comunicatives generals per valoritzar el sector de les cures

Altres

P-47 Si us plau, especifiqueu

3. Laboral

P-48 Durant l'estat d'alarma, heu tingut necessitat de fer noves contractacions?

Sí

No

P-49 Per quin motiu?

Per substituir temporalment les baixes laborals que hem tingut

Per poder fer front a l'augment de comandes /

		serveis que hem tingut
		Altres
P-50	Si us plau, especifiqueu	
P-51	Heu pogut cobrir aquesta necessitat de personal?	
		Sí
		No
P-52	Respecte al perfil de les persones que heu contractat...	
		Hem trobat perfils adequats a la feina requerida
		Hem hagut de recórrer a perfils que no eren idonis per manca d'oferta
P-53	En general, com establiu la retribució dels cuidadors/es que fan atenció directa a les persones?	
		Salari mínim interprofessional
		Segons conveni professional
		Altres
P-54	Quin conveni useu?	
P-55	Si us plau, especifiqueu	
P-56	Durant l'estat d'alarma, heu hagut d'aplicar alguna d'aquestes mesures?	
		ERTO per força major
		ERTO per raons tècniques-productives
		Reducció de jornades mantenint tota la plantilla
		Reducció de jornades i reducció de plantilla
		Vacances forçades
		Baixada salarial
		Cap de les anteriors

P-57	[Per als ERTO] Quin percentatge de persones treballadores, sòcies o no sòcies, ha afectat aproximadament?	
		1-25%
		26-50%
		51-75%
		76-100%
P-58	[Per als ERTO] S'ha complementat la prestació d'atur fins a arribar a el 100% del salari?	
		Sí, en tots els casos
		Sí, en alguns casos
		No
P-59	Heu hagut de finalitzar contractes d’obra i servei de personal perquè els serveis han quedat aturats o cancel·lats?	
		Sí
		No
		No teníem personal amb aquest tipus de contractes
P-60	Heu hagut d'adequar la jornada laboral de persones treballadores per cures a persones dependents (gent gran, nens, persones amb necessitats especials,etc.)?	
		Sí
		No
P-61	En aquests casos, el sou o bestreta...	
		S'ha mantingut al 100%
		S'ha reduït
P-62	Heu aturat la contractació de persones que ja teníeu prevista?	
		Sí

		No
		No teníem previsió de contractar persones en aquest període de temps
P-63	Disposeu d'un pla d'igualtat a l'empresa?	
		Sí
		No
P-64	D'entre els cuidadors/es que fan atenció directa a les persones, quin és el percentatge aproximat d'homes?	
		Ningú
		1-10%
		11-19%
		21-30%
		31-39%
		40% o més
P-65	Disposeu d'alguna mesura per incentivar la contractació d'homes en aquestes tasques?	
		Sí
		No
P-66	Si us plau, indiqueu breument la mesura	
P-67	D'entre els cuidadors/es que fan atenció directa a les persones, quin és el percentatge aproximat de persones migrades (no nascudes a Espanya)?	
		Ningú
		1-25%
		26-50%
		51-75%
		75-99%
		Totes

P-68 En el darrer any, heu fet alguna d'aquestes accions?

Hem iniciat la regularització d'una persona migrant per poder-la contractar

Hem finançat la formació bàsica (llengua, càlcul, etc.) d'una persona migrant per poder-la contractar

Altres accions en relació a les persones migrades

Cap de les anteriors

P-69 Si us plau, indiqueu breument quina acció

P-70 Com sabeu, el sector de les cures té sector un alt nombre de persones treballant sense contracte. Podríeu dir-nos quin percentatge aproximat de les vostres persones treballadores provenen d'aquesta situació prèviament a incorporar-se a la vostra empresa?

Ningú

1-25%

26-50%

51-75%

76-100%

P-71 Podríeu dir-nos quin percentatge aproximat de les vostres persones treballadores complementen actualment la seva feina "fent hores" de manera irregular?

Ningú

1-25%

26-50%

51-75%

76-100%

P-72	La vostra empresa ha emprès alguna acció específica per lluitar contra el treball irregular en el sector?	
		Sí, hem finançat campanyes pròpies amb aquest objectiu
		Sí, participem en organitzacions més àmplies que tenen, entre altres, aquest objectiu
		Sí, prenem altres mesures
		No
P-73	Si us plau, indiqueu breument quines mesures	

4. Materials de protecció

P-74	Abans de la crisi sanitària, disposàveu del material de protecció (mascaretes, bates, etc.) amb els nivells de seguretat que l'estat d'alarma requereix?	
		No, no en disposàvem perquè no era necessari
		Sí, encara que no fos obligatori, en disposàvem per a una major protecció
P-75	Durant la crisi, com heu gestionat el subministrament d'aquest material?	
		Hem trobat subministrament sense grans impediments
		Ens hem trobat amb problemes de subministrament que ens han alterat el treball
P-76	Què heu fet davant la falta temporal de subministrament?	
		Hem treballat sense materials de protecció
		Hem confeccionat materials propis, encara que fossin menys segurs
		Hem adquirit equipaments alternatius, encara

		que fossin menys segurs
		Hem aturat el servei, parcialment o total
P-77	En relació a les mesures internes per combatre el covid-19, heu realitzat alguna d'aquestes accions?	
		Hem fet formació específica sobre gestió i ús d'epis i productes de desinfecció
		Hem creat un protocol específic per a detectar possibles casos de Covid-19 i poder-ne fer un seguiment
		Hem modificat el protocol intern de protecció de riscos laborals
		Hem establert mecanismes interns per compartir la situació emocional de les persones treballadores
		Altres
		Cap de les anteriors
P-78		Si us plau, especifiqueu

5. Formació i participació

P-79	En general, quina és la formació mínima que demaneu als cuidadors/es que fan atenció directa a les persones?	
		Formació escolar bàsica
		Certificats de professionalitat de nivell 2 (atenció sociosanitària en domicili / en institucions socials)
		No ens fixem en la formació sinó en la experiència
P-80	Aproximadament, quin percentatge dels vostres cuidadors/es disposen de certificats de professionalitat de nivell 2 (atenció	

	sociosanitària en domicili / en institucions socials)?	
		Ningú
		1-25%
		26-50%
		51-75%
		76%-99%
		Totes les persones cuidadores el tenen
P-81	Quantes hores de formació a càrrec de l'empresa feu, aproximadament, per persona treballadora i any?	
P-82	En general, les vostres persones treballadores participen en...	
		En aspectes de publicitat i promoció de l'empresa
		En la tria de les formacions internes del personal
		En l'organització i repartiment del treball diari i els horaris
		En la programació i determinació d'objectius anuals
		Cap de les anteriors

6. Crisis Futures

P-83	Creieu que l'empresa està ara preparada per afrontar un rebrot del coronavirus?	
		Sí
		No
P-84	Quin dels següents aspectes heu millorat com a conseqüència de la situació actual? (marca com a màxim 3 ítems)	
		Serveis i productes

Comunicació i comercialització

Gestió econòmica, fiscal i tresoreria

Gestió de les persones i les càrregues de treball

Adaptació tecnològica

Protecció sanitària

Intercooperació

Cap de les anteriors

P-85 I quin dels següents aspectes representa un repte més gran a treballar de cara a un nou episodi de covid i/o estat d'alarma? (marca com a màxim 3 ítems)

Serveis i productes

Comunicació i comercialització

Gestió econòmica, fiscal i tresoreria

Gestió de les persones i les càrregues de treball

Adaptació tecnològica

Protecció sanitària

Intercooperació

Cap de les anteriors